

GÖNÜLLÜ RAPORLAMA ÇERÇEVELERİ VE STANDARTLARI KONUSUNDA YAYINLANAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ: WEB OF SCIENCE VE SCOPUS ÖRNEĞİ

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF PUBLISHED STUDIES ON VOLUNTARY REPORTING FRAMEWORKS AND STANDARDS: THE EXAMPLE OF WEB OF SCIENCE AND SCOPUS

Dr. Öğr. Üyesi Okan GARİP¹

ÖZ

Bu çalışmada, Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB), Karbon Saydamlık Projesi (CDP) ve Entegre Raporlama (IR) konularında Web of Science (WOS) ve Scopus veri tabanlarında yayımlanan akademik çalışmaların bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir. WOS'ta 1997-2024 yılları arasında yayımlanan 1335, Scopus'ta ise 1975-2024 arası yayımlanan 3779 çalışma analiz edilmiştir. Verilerin işlenmesinde VOSviewer ve R-Studio bibliyometrik paket programları kullanılmıştır. Bulgulara göre, Scopus veri tabanı hem yayın sayısı hem de ülke çeşitliliği açısından daha geniş bir kapsama sahiptir. Her iki veri tabanında da 2010 yılından itibaren belirgin bir yayın artışı gözlemlenmiştir. Avustralya, İngiltere, İtalya ve ABD en üretken ülkeler arasında yer almakta; Asya ülkeleri özellikle Scopus'ta daha görünür hale gelmektedir. Türkiye ise yayın ve atıf sayısı bakımından diğer ülkelere göre daha düşük bir performans sergilemektedir. Yayın yapılan dergiler arasında WOS'ta Sustainability Accounting Management and Policy Journal, Scopus'ta ise Journal of Cleaner Production öne çıkmaktadır. Ayrıca, Charl de Villiers, Warren Maroun ve John Dumay gibi yazarlar bilimsel üretkenlikte dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gönüllü Raporlama Çerçevesi, Web of Science, Scopus, Bibliyometrik Analiz.

JEL Sınıflandırma Kodları: M14, M40, M41.

ABSTRACT

In the study, a bibliometric analysis of academic studies published in the Web of Science (WOS) and Scopus databases on the Global Reporting Initiative (GRI), Sustainability Accounting Standards Board (SASB), Carbon Disclosure Project (CDP), and Integrated Reporting (IR) is conducted. A total of 1,335 articles published in WOS between 1997 and 2024, and 3,779 articles published in Scopus between 1975 and 2024 are analysed. VOSviewer and R-Studio bibliometric software packages are used to process the data. According to the findings, the Scopus database has a broader scope in terms of both the number of publications and country diversity. A significant increase in publications is observed in both databases since 2010. Australia, the United Kingdom, Italy, and the United States are among the most productive countries, while Asian countries are becoming more visible, especially in Scopus. Türkiye, however, exhibits lower performance compared to other countries in terms of publication and citation counts. Among the journals where publications are made, the Sustainability Accounting Management and Policy Journal stands out in WOS, while the Journal of Cleaner Production is prominent in Scopus. Additionally, authors such as Charl de Villiers, Warren Maroun, and John Dumay are notable for their scientific productivity.

Keywords: Voluntary Reporting Frameworks, Web of Science, Scopus, Bibliometric Analysis.

JEL Classification Codes: M14, M40, M41.

¹ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, Türkiye, okangarip@kmu.edu.tr

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

Amaç ve Kapsam:

Bu çalışmanın amacı firmaların ESG açıklamaları kapsamında raporlama yapmalarını sağlayan uluslararası çerçeveler hakkında yazılmış olan akademik yayınları analiz etmektir. Çalışmada Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB), Karbon Açıklama Projesi (CDP) ve Entegre Raporlama (IR) çerçeveleri hakkında yazılan akademik yayınlar analiz edilmektedir. Bu dört çerçevenin seçilmesinin en temel nedeni ise küresel olarak kabul edilmiş olmalarının yanında akademik alanda da üzerlerinde yoğun çalışılan çerçevelerdir. Bu amaçla Web of Science ve Scopus veri tabanlarından elde edilen veriler çalışmada bibliyometrik analiz yöntemleri ile incelenmiştir. Çalışma ile bu konulardaki yayınların yıl, ülke, kurum, yazar ve dergiye göre dağılımını değerlendirerek literatürdeki araştırma eğilimleri tespit edilmektedir. Ayrıca, gönüllü raporlama literatürünün tematik olarak eğilimi anahtar kelime analizleri ile detaylandırılmıştır. Literatürde çok sayıda bibliyometrik analiz çalışması bulunmasına rağmen, bu dört raporlama çerçevesini birlikte analiz eden ve çift veri tabanı kullanan kapsamlı bibliyometrik çalışmalar oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Bu nedenle çalışma hem içerik hem de metodolojik açıdan literatüre katkı sunması beklenmektedir.

Yöntem:

Bu çalışmada verilerin analizi bibliyometrik yöntemler ile yapılmıştır. Bibliyometrik analiz yöntemi belirli bir bilimsel alandaki bilimsel çalışmaların eğiliminin görülmesini sağlar. Dolayısıyla alandaki akademik çalışmaların değerlendirilmesini ilgili literatürün geriye doğru incelenmesini sağlayan nicel bir metodolojidir. Bibliyometrik analizde birçok parametreye göre değerlendirme yapmak mümkündür. Anahtar kelimeler, yazarlar, yazarların kurumları, atıf oranları, yayın yapılan dergiler gibi birçok parametre incelenerek ağ haritalarının çıkarılması mümkündür (Güven, 2024, s. 477). Analiz için Web of Science ve Scopus veri tabanları kullanılmış olup veriler 1 Şubat 2025 tarihinde toplanmıştır. Her iki veri tabanında da belirlenen anahtar kelimeler ("Sürdürülebilirlik Raporlaması", "GRI", "ESG Raporlaması", "SASB", "Karbon Raporlaması", "CDP", "Entegre Raporlama", "IIRC") aynı şekilde sorgulanmıştır. Verilerin sınırlandırılması ve bir çerçeve çizilebilmesi için Web of Science'ta "İşletme Finansı", Scopus'ta "İşletme, Yönetim ve Muhasebe" kategorilerindeki çalışmalar dahil edilmiştir. Veriler R-Studio "Bibliometrix" paketi ve VOSviewer yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Sayısal verilerin analizi için R-Studio kullanılırken görsel haritalar VOSviewer ile oluşturulmuştur. Bu sayede literatürde yer alan çalışmaların sadece nicel olarak sayılarını değil aynı zamanda aralarındaki yapısal bağlantılarının da incelenmesini sağlamıştır. Verilerin iki farklı veri tabanından elde edilmesi nedeniyle araştırma sonuçlarının karşılaştırmalı olarak sunulmasını sağlamıştır.

Bulgular:

Çalışma kapsamında Web of Science veri tabanından 1335 ve Scopus veri tabanında 3779 çalışmanın verisi analizde yer almıştır. Her iki veri tabanında da 2010 yılından sonra önemli bir artış eğilimi gösterdiği 2024 yılı ise çalışmaların sayıca zirve yaptığı yıl olmuştur. Bu sonuç ESG çalışmalarının son 15 yılda belirgin şekilde gelişim gösterdiğini ve ilginin arttığını ortaya koymaktadır. Scopus veri tabanının kapsam açısından Web of Science'a göre daha geniş bir yayın havuzuna sahip olduğu görülmektedir. Ancak Web of Science'ta Scopus'a göre uluslararası iş birliğinin daha yoğun olduğu çalışmaların yer aldığı söylenebilir. Ülke bazında yapılan analizlerde Avustralya, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri ve İtalya her iki veritabanında da en üretken ülkeler olarak öne çıkmaktadır. Asya ülkelerinden yapılan çalışmalar ise özellikle Scopus'ta daha görünür haldedir. Türkiye her iki veri tabanında da yayın ve atıf sayıları açısından nispeten daha düşük sıralarda kalmıştır. Dergilerin yayın performansları açısından değerlendirme yapıldığında WOS'ta "Sustainability Accounting Management and Policy Journal", Scopus'ta ise "Journal of Cleaner Production" öne çıkan önemli dergilerdir. Yazar analizlerinde, Charl de Villiers, Warren Maroun ve John Dumay her iki veritabanında da en üretken ve en çok atıf alan akademisyenler arasında yer almaktadır. Son olarak anahtar kelimelerde Web of Science'ta daha genel temalara yer verilirken Scopus'ta daha spesifik ve tematik kelimelerin ön plana çıktığı görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma:

Çalışmada dört farklı raporlama çerçevesinin birlikte ele alınması literatürdeki çalışmaların bütüncül bir şekilde değerlendirilmesine olanak sağlamıştır. Çoklu veri tabanı kullanımı ise daha kapsamlı ve güvenilir çıkarımlar yapılabilmesini sağlamıştır. Ülkelerin ESG performansları incelendiğinde literatürün ağırlıklı olarak gelişmiş ülkeler tarafından şekillendirildiği görülmektedir. Bu ülkelerin gelişmiş sermaye piyasaları ve kurumsal yönetim anlayışları ve sürdürülebilirlik odaklı yapılan düzenlemelerinin etkisi olabilir. Uluslararası alanda Türkiye'nin yayın katkısı nispeten diğer ülkelere kıyasla düşük kalmıştır. Türkiye'nin yayın performansının artırılmasında özellikle araştırmacılara ESG veri setlerine erişiminin kolaylaştırılması gerekmektedir. Akademik teşvik sisteminin geliştirilmesi ve ESG farkındalığının artırılması yayın performansına katkı sağlayabilir. Son olarak, bu çalışma, gönüllü raporlama çerçeveleri literatüründeki tematik eğilimleri ve bilimsel üretim dinamiklerini kapsamlı bir şekilde ortaya koymakta; ayrıca gelecekteki çalışmalara rehberlik edebilecek kapsamlı bir haritalama sağlamaktadır. Çalışma hem metodolojik hem de içerik açısından literatüre katkı sunması beklenmektedir.

EXTENDED SUMMARY

Purpose and Scope:

The purpose of the study is to analyse academic publications on the Global Reporting Initiative (GRI), Sustainability Accounting Standards Board (SASB), Carbon Disclosure Project (CDP), and Integrated Reporting (IR), which are the main international frameworks that enable companies to voluntarily report their environmental, social, and governance (ESG) performance. The main reason for selecting these four frameworks is that they are the most widely adopted models globally, are intensively studied in terms of academic productivity, and represent the transformation of corporate reporting in the literature through their applications in different sectors. To this end, relevant academic studies in the Web of Science (WOS) and Scopus databases are examined using bibliometric analysis methods, and comparative findings are obtained. The research reveals research trends in the literature by evaluating the distribution of publications on these topics by year, country, institution, author, and journal. In addition, the thematic orientation of the voluntary reporting literature is detailed through keyword analyses. Despite the large number of studies in the literature, comprehensive bibliometric studies analysing these four reporting frameworks together and using dual databases are quite limited. In this respect, the study aims to fill the gap in the literature in terms of both content and methodology.

Design/methodology/approach:

In the study, the bibliometric analysis method is used. It is a method that allows the evolutionary nuances in a specific scientific field to be seen in the analysis of data belonging to scientific studies. This method is a quantitative methodology that evaluates academic studies in a scientific field and performs a retrospective analysis of the relevant literature. It is possible to make an evaluation according to many parameters in this method. It is aimed to create network maps by examining many parameters such as keywords, authors, citations, and journals (Güven, 2024, s. 477). Data collection from the Web of Science and Scopus databases is carried out on February 1, 2025. The identified keywords (“Sustainability Reporting,” “GRI,” “ESG Reporting,” “SASB,” “Carbon Reporting,” “CDP,” “Integrated Reporting,” “IIRC”) are searched in the same way in both databases. For Web of Science, studies in the “Business Finance” category are included, while for Scopus, studies in the “Business, Management, and Accounting” field are included. During the analysis process, numerical data are evaluated using the R-Studio “Bibliometrix” package; relationship networks regarding authors, countries, institutions, and keywords are visualized using VOSviewer software. This method enabled the examination of not only the quantitative number of publications but also the structural connections between them. Considering the different structures of the databases, the analyses are conducted comparatively.

Findings:

Within the scope of the study, 1,335 studies are analysed in WOS and 3,779 studies in Scopus. A significant increase in the number of publications is observed in both databases after 2010. The year 2024 is the year with the highest number of publications in both databases. While Scopus offers a broader pool of publications in terms of scope, WOS has a more intensive structure in terms of international collaboration. In country-based analyses, Australia, the United Kingdom, the United States, and Italy stand out as the most productive countries in both databases. Asian countries are more visible, especially in Scopus. Türkiye ranks relatively low in terms of publication and citation counts. Among the journals where publications are made, the “Sustainability Accounting Management and Policy Journal” stands out in WOS, while the “Journal of Cleaner Production” stands out in Scopus. In author analyses, Charl de Villiers, Warren Maroun, and John Dumay rank among the most productive and most cited academics in both databases. Furthermore, keyword analyses show that more general themes stand out in WOS, while more specific and technical terms stand out in Scopus. Visual maps reveal that collaboration networks between authors and countries are intensifying and that there is room for interdisciplinary work.

Conclusion and Discussion:

The study examines academic publications on voluntary sustainability reporting frameworks such as GRI, SASB, CDP, and Integrated Reporting (IR) using a bibliometric analysis method via the Web of Science and Scopus databases. The findings of the study reveal that sustainability and voluntary reporting are gaining more and more importance in the academic field. It shows that there has been a significant increase in the number of publications, especially after 2010, reaching its peak in 2024. Scopus has a more interdisciplinary structure. On the other hand, the Web of Science database includes fewer focused academic productions based on intensive collaborations. Türkiye's low visibility in this field indicates the need to develop both academic incentive systems and institutional awareness. In conclusion, the study comprehensively reveals the thematic trends and scientific production dynamics in the literature on voluntary reporting frameworks; it also provides a comprehensive mapping that can guide future studies. The study contributes to the literature both methodologically and in terms of content.

1. GİRİŞ

Finansal bilgilerin işletmeler tarafından raporlanması, işletmeler ile finansal bilgi kullanıcıları arasında oluşabilecek bilgi asimetrisini azaltmada önemli bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda bu süreç, finansal bilgilerin kamuya açık bir şekilde sunulmasına aracılık ederek, şeffaflığı ve hesap verebilirliği artırır (Hellmann vd., 2024, s. 1). Başka bir ifadeyle, finansal raporlar; işletmelerin varlık ve kaynak yapılarında meydana gelen değişimlere ilişkin olarak, başta yatırımcılar ve kreditorler olmak üzere tüm finansal bilgi kullanıcılarına sistematik bilgi sunar (Pamukçu, 2011, s. 137-138). Bu finansal bilgi kullanıcıları, karar alma süreçlerinde işletmelerin net varlıkları, finansal pozisyonları ve operasyonel sonuçları gibi mali bilgilere ihtiyaç duyabilirler (Biehl vd., 2024, s. 1). Ancak işletmelerin günümüzde sadece finansal performanslarına göre değil, yürütmüş oldukları faaliyetlerin toplumsal ve çevresel etkilerini de dikkat edilmektedir. Bu durum ise işletmelerin kamuoyu nezdindeki sorumluluklarını biraz daha artırmasına neden olmaktadır (Hahn ve Lülfs, 2014, s. 401). Artan toplumsal bilinç ve beklentiler doğrultusunda, işletmelerin faaliyetlerini sürdürülebilir kılabilmeleri büyük ölçüde kurumsal itibarlarına bağlı hale gelmiştir. Böylece işletmeler ile toplum arasındaki ilişki, karşılıklı faydaya dayalı yeni bir "kazan kazan" modeli çerçevesinde şekillenmektedir. Bu bağlamda, sadece ekonomik sürdürülebilirliğe odaklanmak yerine, paydaş beklentilerini de dikkate alan daha bütüncül bir performans yaklaşımı benimsenme zorunluluğu doğmuştur (Yükçü ve Kaplanoğlu, 2016, s. 66). Bu nedenle işletme performansının değerlendirilmesinde finansal bilgilere ek olarak finansal olmayan bilgilere de ihtiyaç duyulmaktadır (Hatunoğlu ve Kılıç, 2023, s. 44).

Günümüzde işletmelerden, sosyal sorumluluk, çevresel etkiler ve yönetim uygulamaları gibi alanlara ilişkin bilgileri de paydaşlarıyla şeffaf biçimde paylaşmaları beklenmektedir (Stolowy ve Paugam, 2018, s. 528). Geleneksel finansal raporlar, işletmelerin finansal durumları hakkında bilgi sunsa da çevresel ve toplumsal etkilerine dair kapsamlı bir bilgi vermemektedir. Bu bakış açısı, işletme faaliyetlerinin geniş paydaş kitleleri üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini görmezden gelen dar bir raporlama anlayışına yol açmaktadır. Bu açıdan gönüllü raporlama uygulamaları işletmelerin sosyal, çevresel ve yönetsimsel (Environmental, Social, Governance- ESG) etkilerini de ortaya koyabilmeleri için önemli bir araç olarak ön plana çıkmaktadır (Kılıç ve Kuzey, 2018, s. 115-116). Günümüzde işletmelerin çevresel ve sosyal faaliyetlerinin raporlamalarda dikkate alınmaması, artık bir eksiklik olarak görülmektedir. Bu beklentiler nedeniyle, finansal olmayan bilgilerin de raporlanmasına olanak sağlayan yeni raporlama çerçeve ve standartlar geliştirilmiştir. Bu çerçeve ve standartların bazıları yalnızca finansal olmayan bilgileri sunarken, bazıları ise finansal ve finansal olmayan bilgilerin tamamını kapsamaktadır (Emir ve Mirgen, 2022, s. 36). Finansal olmayan bilgilere yönelik geliştirilen bu yönerge ve standartlar, işletmelerin çevresel, sosyal ve yönetim konularında açıklama yapmalarını teşvik etmektedir. Ancak bu raporlama sistemlerinin her biri farklı hedef kitlelere ve bakış açılarına sahiptir (Crous vd., 2022, s. 652). Başlangıçta finansal raporlamanın bir uzantısı olarak görülen bu uygulamalar, zamanla kapsamalarını genişletmiştir. Sosyal sorumluluk, insan hakları, çalışan hakları, yolsuzlukla mücadele ve çevresel etki gibi başlıklarda daha ayrıntılı nitelik ve nicelikte bilgilerin sunulabilmesine ortam hazırlamıştır (Aluchna vd., 2023, s. 2-4). Örneğin, işletmenin yıllık üretim faaliyetleri sonucunda oluşan sera gazı emisyonlarının ton cinsinden belirtilmesi niceliksel bir bilgi olarak yer alırken; kurumun yönetim yapısı, çevresel hassasiyetleri veya kurumsal itibarı gibi bilgiler daha niteliksel gönüllü açıklamalardır (Güneş ve Yalçın, 2022, s. 115).

Gönüllü raporlama sistemlerinin birlikte ele alındığı karşılaştırmalı bibliyometrik analizlerin sınırlı sayıda olması, bu alandaki kavramsal ve metodolojik eğilimleri tam anlamıyla ortaya koymayı güçleştirmektedir. Bu nedenle, Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative- GRI), Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (Sustainability Accounting Standards Board- SASB), Karbon Saydamlık Projesi (Carbon Disclosure Project- CDP) ve Entegre Raporlama (Integrated Reporting- IR) gibi önde gelen gönüllü raporlama çerçevelerini bir arada analiz eden kapsamlı bibliyometrik çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada, finansal olmayan bilgilerin raporlanmasına ilişkin çerçeveler ve standartlar kapsamında; GRI, SASB, CDP ve IR üzerine yapılmış akademik yayımlar analiz edilecektir. Çalışma kapsamında, Web of Science (WOS) ve Scopus veri tabanlarından elde edilen bilimsel literatür, R-Studio programında yer alan "biblioshiny for bibliometrix" uygulaması ve VOSviewer yazılımı kullanılarak bibliyometrik yöntemle incelenecek; elde edilen veriler görsel ağ haritaları aracılığıyla temsil edilecektir. Her iki veri tabanından elde edilen bulgular karşılaştırmalı olarak analiz edilerek yorumlanacaktır. Çalışmanın en önemli kısıtı WOS ve Scopus veri tabanları ile sınırlanmış olmasıdır. Bir diğer kısıt ise küresel olarak kabul görmüş çerçeveler ve standartlar ile sınırlandırılmasıdır. Çalışma kapsamını yönetebilmek, veri yoğunluğunu sınırlandırabilmek amacıyla diğer çerçeve ve standartlar araştırma dışında bırakılmıştır.

Bu çalışma 5 ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm olan kavramsal çerçevede gönüllü raporlama sistemleri ve bu sistemlerin gelişimine dair bilgiler sunulmaktadır. İkinci bölümde olan literatür taramasında gönüllü raporlama çerçeveleri üzerine yapılmış çalışmalar incelenerek mevcut araştırma eğilimleri ve araştırma boşlukları ortaya konulmaktadır. Üçüncü bölüm olan araştırma yöntemi kısmında çalışmada kullanılan veri tabanları, analiz aracı olarak tercih edilen yazılımlar, veri toplama ve analiz süreçleri anlatılmaktadır. Dördüncü bölüm analiz ve bulguların yer aldığı kısımdır. Bu bölümde elde edilen analiz sonuçlarına analiz sonuçlarına ilişkin görsel haritalar ve tablolara yer verilmektedir. Sonuç bölümünde ise temel bulgular özetlenmekte, literatüre ve uygulamaya katkılar ile gelecekteki araştırmalara yönelik önerilere yer verilmektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İşletmeler tarafından hazırlanan finansal ve finansal olmayan tüm raporlar, kurumsal raporlama araçları kapsamında değerlendirilir. Kurumsal raporlama kültürü, 1960'lı yılların başlarında finansal raporlamalarla başlamış; 2000'li yıllarda sürdürülebilirlik raporlarının hazırlanmasıyla birlikte daha kapsamlı bir boyut kazanmıştır. Günümüzde ise entegre raporlama, kurumsal raporlamanın ulaştığı en ileri aşama olarak kabul edilmektedir (Esmeray, 2022, s. 22–23). İşletmelerin sürdürülebilirlik ve çevresel etkilerini ölçmek, yönetmek ve raporlamak amacıyla yararlandıkları çeşitli rehber ve standartlar mevcuttur. Bu çalışma kapsamında, Küresel Raporlama Girişimi (GRI), Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB), Karbon Saydamlık Projesi (CDP) ve Entegre Raporlama (IR) çerçeveleri ele alınacak olup, bu yapıların her biri aşağıda sırasıyla açıklanacaktır.

Küresel Raporlama Girişimi (GRI), sürdürülebilirlik raporlamasına yönelik çok sayıda öneri ve kılavuz yayımlamıştır. Bu kılavuzlar arasında en yaygın ve en etkili olarak kullanılanı GRI Kılavuzu'dur. GRI, 1997 yılında Çevresel Olarak Sorumlu Ekonomiler Koalisyonu (Coalition for Environmentally Responsible Economies-CERES) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (United Nations Environment Programme- UNEP) iş birliğinde kurulmuştur. 2000 yılında ise ilk kılavuz yayımlanarak duyurulmuştur (Isaksson ve Steimle, 2009, s. 175). Yaşanan küresel gelişmelere bağlı olarak bu çerçeveler zamanla güncellenerek yenilenmiştir. 2002 yılında G2, 2006'da G3, 2011'de G3.1 ve 2013 yılında G4 sürümleri yayımlanarak uygulamaya konulmuştur (Ertan, 2018, s. 467). İşletmelerin sürdürülebilirlik raporu hazırlama süreçlerinde rehberlik etmesi ve raporlama sürecini kolaylaştırması amaçlanarak bu kılavuzlar yayımlanmıştır (Yüksel vd., 2018, s. 113). Kurumun en temel amacı, işletmelerin sosyal ve çevresel etkilerini kamuoyuna açıklamalarını sağlayacak sürdürülebilirlik raporlama standartlarını hazırlamaktır. GRI standartları, finansal olmayan açıklamalara yönelik yasal zorunluluklardan önce benimsenmiş ve gönüllü raporlama çerçevesinde sürdürülebilirlik raporlamasının gelişimine öncülük etmiştir (Villiers vd., 2022, s. 729). Bu standartlar, işletmelerin, kamu kurumlarının ve diğer organizasyonların insan hakları, yolsuzlukla mücadele, iklim değişikliği gibi çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) konularında şeffaf ve karşılaştırılabilir biçimde raporlama yapmalarına olanak tanımaktadır. GRI sayesinde, ESG raporlamalarının içeriği ve formatı belirli bir standarda kavuşturulmakta, böylece paydaşlar arası bilgi asimetrisi azaltılmaktadır (Luo ve Tang, 2023, s. 2986). Bu bağlamda, GRI raporlamasının iki temel amaca hizmet ettiği söylenebilir: İlki, işletmeleri, kamu kurumlarını ve diğer kuruluşları ekonomik, çevresel ve sosyal boyutlar çerçevesinde değerlendirmek; ikincisi ise bu aktörlerin sürdürülebilirlik alanındaki çabalarını ve ilerlemelerini tüm paydaşlara açık biçimde sunmaktır (Belkhir vd., 2017, s. 139). GRI raporlama uygulaması, hem uluslararası düzeyde faaliyet gösteren büyük işletmeler hem de ulusal ölçekteki küçük ve orta ölçekli işletmeler tarafından uygulanabilir nitelikte bir raporlama türü olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca GRI raporlama rehberinin çeşitli dillere çevrilmiş olması, yatırımcılar, devlet kurumları ve diğer paydaşlar tarafından geniş kabul görmesi ile diğer raporlama uygulamalarına kıyasla daha kolay ve kullanıcı dostu bir yapıya sahip olması, bu raporlama türünün tercih edilmesinde etkili faktörler arasında yer almaktadır (Saban vd., 2017, s. 109).

Sürdürülebilirlik Muhasebe Standartları Kurulu (SASB), 2012 yılında işletmelerin sektöre özgü ESG konularına ilişkin raporlamalarını standartlaştırmak amacıyla kurulmuştur (Eng vd., 2022, s. 496). Kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olarak faaliyet gösteren SASB, farklı sektörlerde ortaya çıkan ESG sorunlarının daha anlaşılır ve karşılaştırılabilir şekilde değerlendirilmesine imkan veren kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır (Yang vd., 2025, s. 2). Kurul tarafından geliştirilen bu standartlar 77 sektörü kapsamaktadır. Bu sektörlerin her biri özelinde finansal performansla ilişkili ESG alt kategorilerini sunmaktadır (Öktem ve Öktem, 2022, s. 288). SASB standartları sektörlere göre farklılık göstermiş olsa da ele aldıkları sürdürülebilirlik konuları beş ana başlık altında ifade edilebilir. Bunlar; çevresel ve sosyal sermaye, insan sermayesi, iş modeli ve inovasyon, liderlik ve yönetişimdir (Eng vd., 2022, s. 496). Bu standartlar, sürdürülebilirlik raporlamasında nesnellik, ölçülebilirlik, eksiksizlik ve

alaka düzeyinin artırılmasını hedeflemektedir (Demir ve Min, 2019, s. 341). Çevresel boyutu, yenilenemeyen doğal kaynakların üretim süreçlerinde girdi olarak kullanılması ya da çevreye zararlı salınımlar yoluyla oluşan çevresel etkileri kapsamaktadır. Sosyal sermaye, işletmelerin toplumsal meşruiyetlerini koruyabilmeleri için toplumla karşılıklı faydaya dayalı ilişkiler kurmaları gerektiğine dayanmaktadır. Bu bakımdan müşteriler, kamu, yerel topluluklar gibi tüm dış paydaşlarla ilişki yönetimi önem arz etmektedir. İnsan sermayesi boyutu, çalışanların üretkenliğinin artırılması, iş gücü ilişkilerinin sağlıklı şekilde yönetilmesi ve çalışanların sağlık ile güvenliğinin korunması gibi unsurlar değerlendirilmektedir. İş modeli ve inovasyon boyutunda bir işletmenin değer üretim sürecine çevresel, sosyal ve insani faktörlerin nasıl entegre edildiğini ele almaktadır. Sürdürülebilirlik ilkeleriyle uyumlu bir iş modeli ve yenilikçi yaklaşımlar bu bağlamda kritik rol oynamaktadır. Liderlik ve yönetim boyutu ile sektörlere özgü iş modelleri ve yaygın uygulamaların, geniş paydaş gruplarının çıkarlarıyla potansiyel çatışma yaratabileceği durumların yönetilmesini kapsamaktadır (Öktem ve Karabınar, 2022, s. 828-829). Böylece, yatırımcılar ve diğer paydaşlar için güvenilir, karşılaştırılabilir ve karar destekleyici veriler sunulması amaçlanmaktadır.

Karbon Saydamlık Projesi (CDP), işletmelerin çevresel etkilerini açıklamalarına yardımcı olmak üzere 2000 yılında kurulmuştur. Kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olarak çalışan CDP ilk olarak 2003 yılında 35 yatırımcı adına çevresel performansı raporlamaya başlamıştır. Bugün şirketlerin iklim değişikliği ile ilgili risklere verdiği yanıtlar hakkında en kapsamlı veri tabanı olma özelliğini taşımaktadır (Cohen vd., 2023, s. 4). CDP'nin temel hedefi, küresel ölçekte iklim değişikliğiyle ilgili verileri standart bir formatta uyumlaştırmak ve karbon raporlamasına uluslararası düzeyde kabul gören bir çerçeve kazandırmaktır (Aksoy, 2019, s. 343). CDP, işletmelerin faaliyetleri sırasında sınırlı olan ve doğal sermaye olarak kabul edilen doğal kaynakları nasıl etkilediğini ve bu konudaki risk yönetimini nasıl yaptığını açıklamasına aracılık eden uluslararası bir sivil toplum kuruluşu özelliği taşır. İşletmelerin iklim değişikliği konusunda kurumsal hesap verebilirliklerinin arttırmayı amaçlayan bir kuruluştur. Başta iklim değişikliği olmak üzere su, orman ve tedarik zinciri gibi konularda programlar yürütmekte ve faaliyet sonuçlarını program raporları ile tüm kamuoyuna duyurmaktadır (Sultanoğlu ve Özerhan, 2020, s. 179). İklim değişikliğinin yarattığı sorunlar ulusal sınırlar içerisinde kalan bir sorun değildir. Günümüzde 60'tan fazla ülkeden 4000'e yakın kuruluş CDP aracılığıyla çevresel performanslarını ölçmekte ve açıklamaktadırlar. CDP dünya çapında elde ettiği tüm verileri birbiriyle uyumlu hale getirir. Her yıl katılımcılardan alınan yanıtlar incelenerek analiz edilmektedir. Anketlere verilen yanıtların kalitesi ve faaliyet performansları değerlendirilmektedir. Değerlendirmeler katılımcıların saydamlık puanı ve performans puanları özelinde yapılır. Saydamlık puanı şirketin anketlere verdiği yanıtların kalitesini ölçerken performans puanları ise iklim değişikliği risklerinin yönetim performansını ölçmektedir (Süel vd., 2012, s. 2). Ülkemizde ise 2010 yılından itibaren Garanti Bankası sponsorluğunda CDP ile ortaklaşa yürütülen CDP Türkiye İklim Değişikliği Programı kapsamında, her yıl Borsa İstanbul (BIST) 100 endeksinde yer alan şirketler, iklim değişikliği politikalarını açıklamaya davet edilmektedir. Bu program, şirketlerin iklim değişikliğiyle mücadeleyle yönelik stratejilerini daha sistematik ve şeffaf bir şekilde oluşturmalarına katkı sağlamakta; aynı zamanda karbon ayak izine ilişkin hesap verebilirliklerini artırmaları açısından da önemli bir mekanizma işlevi görmektedir (Sultanoğlu ve Özerhan, 2020, s. 180).

Entegre raporlama (IR), kurumsal raporlama sürecinin doğal bir evrimi olarak ortaya çıkan bir raporlama sistemidir. Bu sistem, işletmelerin finansal, yönetimsel, sosyal ve çevresel faaliyetlerine ilişkin bilgilerin tek bir rapor aracılığıyla bütüncül biçimde sunulması ilkesine dayanmaktadır (Pistoni vd., 2018, s. 489). Finansal ve finansal olmayan bilgilerin entegrasyonunu güçlendirmek ve kurumsal raporlama kalitesini artırmak amacıyla, Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (International Integrated Reporting Council- IIRC) tarafından bir entegre raporlama çerçevesi geliştirilmiştir (Lee ve Yeo, 2016, s. 1222). Entegre raporlama, işletmenin kısa, orta ve uzun vadeli değer yaratma kapasitesi hakkında paydaşlara kapsamlı bilgi sunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, işletme faaliyetlerinin bütüncül bir resmini çizerek geleceğe dair makul projeksiyonlar sunar (Bhasin, 2017, s. 17-18). Aynı zamanda, sürdürülebilirlik raporlamasında karşılaşılan format ve içerik farklılıklarını ortadan kaldırarak daha kapsayıcı ve tutarlı bir raporlama yaklaşımı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, entegre raporlama; finansal raporlar ile sürdürülebilirlik raporlarının tek bir belge hâlinde sunulduğu kapsamlı bir yapı olarak tanımlanabilir (Öztürk, 2019, s. 2). Entegre raporlar finansal raporlamadan farklı olarak; kurumsal yönetim, entelektüel sermaye, sosyal sermaye ve doğal sermaye gibi unsurları birbirleriyle ilişkilendirerek ele alır (Topcu ve Korkmaz, 2015, s. 4). Bu yönüyle ise entegre raporlama, statik bir belge olmanın ötesine geçerek, işletmenin değer yaratma politikalarına dinamik ve stratejik bir bakış açısı getirir (Bhasin, 2017, s. 18). Entegre raporlar, şirketlerin stratejilerini, süreçlerini, çeşitli risk ve fırsatlarını değerlendirme olanağı sunmaktadır. Entegre raporlar

işletme paydaşlarına yalnızca geçmiş finansal ve finansal olmayan performansı sunmakla kalmaz; aynı zamanda şirketin gelecekte nasıl değer yaratacağına dair öngörüler de elde etmesine sağlar (Öztürk, 2019, s. 3).

3. LİTERATÜR TARAMASI

Literatür incelendiğinde, bibliyometrik analizlerin genellikle iki temel yöntemle gerçekleştirildiği görülmektedir. Bunlardan ilki, ilgili alanda yazılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenmesiyle yapılan çalışmalardır. İkinci yöntem ise, belirli bir dergi ya da veri tabanından elde edilen makale verilerine dayalı olarak gerçekleştirilen analizlerdir (Beşel ve Yardımcıoğlu, 2017, s. 135). Veri tabanlarına dayalı bibliyometrik çalışmalarda ise sıklıkla Web of Science ve Scopus veri tabanlarının tercih edildiği dikkat çekmektedir. Bazı araştırmalarda yalnızca Web of Science veri tabanından elde edilen makaleler analiz edilirken, bazı çalışmalar yalnızca Scopus verilerine dayanmaktadır. Bununla birlikte, her iki veri tabanının birlikte kullanıldığı çalışmalar da mevcuttur (Acar Uğurlu ve Özbıngöl, 2024, s. 183–186).

Çalışmanın bu kısmında alan literatüründe yer alan GRI, SASB, CDP ve IR raporlamaları kapsamında yapılmış bazı çalışmalar kronolojik sıra ile verilmiştir. Çalışma kapsamını sınırlandırabilmek ve çalışmanın çerçevesini çizebilmek amacıyla diğer çerçeve ve standartlar araştırma dışında bırakılmıştır.

İrmuş (2022) çalışmasında, finansal olmayan raporlama, kurumsal sosyal sorumluluk (KSS) raporlaması ve entegre raporlama üzerine yapılmış çalışmalar üzerinde bibliyometrik analiz yapılmıştır. Çalışma bulgularına göre, son yıllarda özellikle kurumsal sosyal sorumluluk raporlamasına yönelik akademik ilginin belirgin biçimde arttığı görülebilmektedir. Yapılan çalışmalar ve alınan atıflarda İngiltere, Avustralya ve Amerika Birleşik Devletleri'nin ön plana çıktığı görülmektedir. Anahtar kelime analizlerinde ise "kurumsal sosyal sorumluluk raporlaması", "entegre raporlama" ve "kurumsal yönetim" kavramlarının birlikte sıkça kullanıldığı tespit edilmiştir.

Nyantakyi ve arkadaşları (2023) tarafından Web of Science (WOS) veri tabanından elde edilen 656 akademik makaleye dayalı olarak gerçekleştirilen çalışmada; ortak yazarlık, atıf ve bibliyografik bağ analizleri dahil olmak üzere kapsamlı bir bibliyometrik inceleme yapılmıştır. Çalışmada 2000–2022 yıllarını kapsayan yayınların verileri kullanılmıştır. Özellikle 2010 yılından itibaren konuya ilginin arttığı ve yayın sayılarında yıllık büyümenin %50'nin üzerine çıktığı görülmüştür. Literatüre en fazla katkı sağlayan ülkeler arasında ise İtalya, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Çin öne çıkmaktadır. Anahtar kelime analizlerinde "sürdürülebilirlik" ve "sürdürülebilirlik raporlaması" kavramlarının en belirgin şekilde öne çıktığı gözlemlenmiştir.

Agarwal ve Samanta (2023) tarafından yapılan çalışmada, entegre raporlama üzerine yapılmış akademik yayınlar incelenmiştir. Araştırma, Scopus veri tabanından elde edilen 737 çalışmanın verisi ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada entegre raporlama konusundaki ilk yayınların 1975'li yıllara kadar dayandığı belirlenmiştir. Ancak konuya yönelik akademik ilginin, özellikle Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin (IIRC) kurulmasının ardından belirgin şekilde artış gösterdiği tespit edilmiştir. Ülkelerin atıf ve yayın sayıları açısından değerlendirildiğinde, İtalya'nın bu konuda akademik alana en fazla katkı sağlayan ülke olduğu görülmektedir. Anahtar kelime analizlerinde ise "entegre raporlama", "sürdürülebilirlik raporlaması" ve "kurumsal yönetim" kavramlarının ön plana çıktığı gözlemlenmiştir.

E-Vahdati ve Aripin (2023), sürdürülebilirlik raporlaması ve GRI alanındaki temel araştırma eğilimlerini belirlemeyi amaçlayan çalışmalarında, 2013-2019 yılları arasında bu alanda yayın sayılarının önemli ölçüde arttığını ve en yüksek seviyelere ulaştığını tespit etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, ilgili konuda en fazla akademik yayının yapıldığı ülkeler ABD, İspanya, Avustralya ve Birleşik Krallık olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık, gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilirlik raporlamasına ilişkin çalışmaların nispeten daha sınırlı olduğu gözlemlenmiştir.

Acar Uğurlu ve Özbıngöl (2024), çalışmalarında sürdürülebilirlik raporlaması konusunda 2000-2023 yılları arasında WOS veri tabanında yer alan 1025 akademik makale incelemiştir. Çalışma sonuçları, bu alandaki akademik yayınların 2015 yılından itibaren önemli ölçüde artış gösterdiği görülmektedir. Araştırma bulgularına göre, akademik yayım üretiminde ve atıfta Avustralya'nın öne çıktığı görülmektedir. Söz konusu 1025 makalenin anahtar kelime analizine göre ise en sık tekrarlanan kavramların "sürdürülebilirlik raporlaması", "sürdürülebilirlik" ve "kurumsal sosyal sorumluluk" olduğunu göstermektedir.

Özçelik ve Kaya (2024), entegre raporlama alanındaki araştırma eğilimlerini incelemek amacıyla 1980-2022 yıllarını kapsayan ve WOS veri tabanından elde edilen akademik çalışmalar bibliyometrik analiz yöntemiyle

incelenmiştir. Araştırma bulguları, entegre raporlama konusuna yönelik akademik ilginin yıllar içinde istikrarlı bir şekilde arttığını yayın ve atıf sayıları ile ortaya koymaktadır. Çalışmada, bu alanda en fazla akademik yayın yapan ve atıf alan ülkelerin ABD, Birleşik Krallık ve Avustralya olduğu görülmüştür.

Güven (2024), entegre raporlama konusunda akademik yayın trendini analiz etmek amacıyla WOS veri tabanından elde edilen verileri kullanarak bibliyometrik analiz yöntemiyle çalışmasını gerçekleştirmiştir. Çalışmaya ait veriler 2011-2023 yılları arasında kapsamaktadır. Araştırma bulgularına göre İtalya'nın en yüksek akademik üretkenliğe sahip ülke olduğu, İngiltere'nin ise en fazla akademik işbirliği gerçekleştiren ülke konumunda bulunduğu sonucuna varılmıştır. Entegre raporlama konusunda en üretken yazar Warren Maroun olurken, en çok yayın yapılan dergi Meditari Accountancy Research olduğu tespit edilmiştir.

Nurrahmawati ve Rachmatika (2024), karbon emisyonu açıklamaları ile finansal performans arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaları sistematik olarak analiz etmiştir. Scopus veri tabanından derlenen 77 akademik makalenin bibliyometrik analizi sonucunda, Avustralya ve Çin'in bu alanda en fazla atıf alan ülkeler olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulguları, söz konusu alanda en çok yayın yapılan dergilerin "Business Strategy and the Environment" ile "Journal of Cleaner Production" olduğunu ortaya koymaktadır.

Thawani ve arkadaşları (2024), entegre raporlama konusunda yaptıkları çalışmada Scopus veri tabanından elde edilen 605 akademik makalenin verisi analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, "Meditari Accountancy Research", "Sustainability (Switzerland)", "Journal of Intellectual Capital" ve "Business Strategy and the Environment" dergilerinin bu alanda en fazla yayın yapılan akademik dergiler olarak sıralanmıştır. Çalışmada ayrıca İtalya'nın en fazla makale üreten ülke konumunda olduğu, Maroun W. ve Raimo N.'nin ise yaptıkları akademik çalışmalar ile alana en önemli katkıyı sağlayan yazarlar olarak öne plana çıktığı görülmüştür. Anahtar kelimelerin analiz sonuçlarına göre entegre raporlama, sürdürülebilirlik raporlaması, sürdürülebilirlik ve kurumsal sosyal sorumluluk kavramlarının en çok yer alan anahtar kelimeler olduğu tespit edilmiştir.

Mougenot ve Doussoulin (2024) tarafından yapılan çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır. Birincisi, mevcut literatürü sistematik olarak inceleyerek GRI'nin akademik çevreler üzerindeki etkisini değerlendirmektir. İkinci amaç ise gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler bağlamında GRI politikalarının karşılaştırmalı analizini yapmaktır. Bu amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilen bibliyometrik analiz sonuçlarına göre GRI konusunda İspanya en fazla yayın üretimi bulunan ülkedir. Çalışma bulguları, gelişmiş ülkeler arasında önemli düzeyde bilimsel iş birliklerinin varlığını ortaya koymaktadır. Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin bu alanda nispeten daha sınırlı katılım gösterdiğini tespit etmiştir.

Setiawan ve arkadaşları (2025), karbon açıklamaları literatürünü sistematik olarak analiz etmek amacıyla çalışmalarında bibliyometrik analiz yapmışlardır. Analizde Scopus veri tabanından 2004-2024 yılları arasında yayımlanan 278 akademik makalenin verileri analiz edilmiştir. Çalışmada yazar, kaynak, ülke dağılımları ve akademik bağlantılar detaylı şekilde incelenmiştir. Araştırma bulguları, Avustralya'nın karbon açıklamaları alanında en etkili ülke konumunda olduğunu göstermektedir. Ayrıca, en fazla atıf alan çalışmaların özellikle karbon emisyonları, karbon açıklamaları ve kurumsal performans ilişkisini inceleyen araştırmalar olduğu tespit edilmiştir.

Literatürde incelenen bazı çalışmalara ait yayın yılı, araştırmada kullanılan veri tabanı, çalışma yılları, veri sayısı, tarama kelimeleri ve çalışmanın analizinde kullanılan programlar özet bir şekilde Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Bibliyometrik Çalışmaların Özet Bilgileri

Yazarlar	Yayın Yılı	Veri Tabanı	Zaman Aralığı	Veri Sayısı	Tarama Kelimesi	Analiz Programı
Pasko vd.	2021	Web of Science	1950-2019	698	Sustainability Reporting	CiteSpace5.7.R1 MS Excel 2010 Stata 16.0
		Scopus	1959-2020	931		
İrimuş	2022	Web of Science	2012-2021	2411	Non-financial Reporting, CSR Reporting, Integrated Reporting, Sustainability Reporting	VOSviewer
E-Vahdati ve Aripin	2023	Scopus	1999-2020	955	Global Reporting Initiative, Sustainability or ESG, CSR Corporate Social Responsibility	VOSviewer Harzing's Publish or Perish

Yazarlar	Yayın Yılı	Veri Tabanı	Zaman Aralığı	Veri Sayısı	Tarama Kelimesi	Analiz Programı
Nyantakyi vd.	2023	Web of Science	2000-2022	656	Sustainability Reporting, Sustainable Reporting, ESG Disclosure, ESG Reporting, Financial Performance, Performance	VOSviewer
Agarwall ve Samanta	2023	Scopus	1975-2023	737	Integrated Reporting	VOSviewer
Acar Uğurlu ve Özbıngöl	2024	Web of Science	2000-2023	1025	Sustainability Reporting	VOSviewer ve Microsoft Excel
Özçelik ve Kaya	2024	Web of Science	1980-2022	2872	Integrated Reporting	R Programı Bibliyometrik Paketi
Güven	2024	Web of Science Core Collection	2011-2023	670	Integrated Reporting ve Integrated Report	R Bibliyometrik Paketi, VOSviewer ve Microsoft Excel
Nurrahmawati ve Rachmatika	2024	Scopus	2013-2023	77	Carbon Emission Disclosure, Carbon Disclosure, Carbon Emission, CO2 Emission, Financial Performance, Firm Performance	R Bibliyometrik Paketi VOSviewer
Thawani vd.	2024	Scopus	2011-2021	605	Integrated Report, Integrated Reporting, IR Framework	R Bibliyometrik Paketi ve VOSviewer
Mougenot ve Doussoulin	2024	Scopus	1999-2020	948	Global Reporting Initiative	R Bibliyometrik Paketi
Setiawan vd.	2025	Scopus	2004-2024	278	Carbon Terms ve Disclosure Terms olarak iki ana grupta incelenmiştir.	R Bibliyometrik Paketi ve VOSviewer

Bu çalışmanın temel amacı, WOS ve Scopus veri tabanlarında yer alan GRI, SASB, CDP ve IR konularında yazılan akademik çalışmaların karşılaştırmalı olarak bibliyometrik analizini yapmaktır. Araştırma kapsamında, R-Studio ve VOSviewer yazılımları kullanılarak bilimsel iş birlikleri, tematik eğilimler ve bilimsel haritalar incelenecek ve veriler görselleştirilerek sunulacaktır. Literatürde bu konuda yapılan çalışmaların sayısı giderek artıyor olsa da her iki veri tabanı kullanılarak yapılan karşılaştırmalı analizler oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın literatüre özgün katkısı hem WOS hem de Scopus veri tabanlarından elde edilen bulguların karşılaştırmalı analizini sunması bu açıdan literatürde önemli bir boşluğu doldurması beklenmektedir. Özellikle gönüllü raporlama çerçeveleri kapsamında yürütülen araştırmaların tarihsel gelişimi açısından kapsamlı bir bilimsel haritalama sunulması, çalışmanın alana hem teorik hem de metodolojik düzeyde katkı sağlama potansiyelini arttırmaktadır.

4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

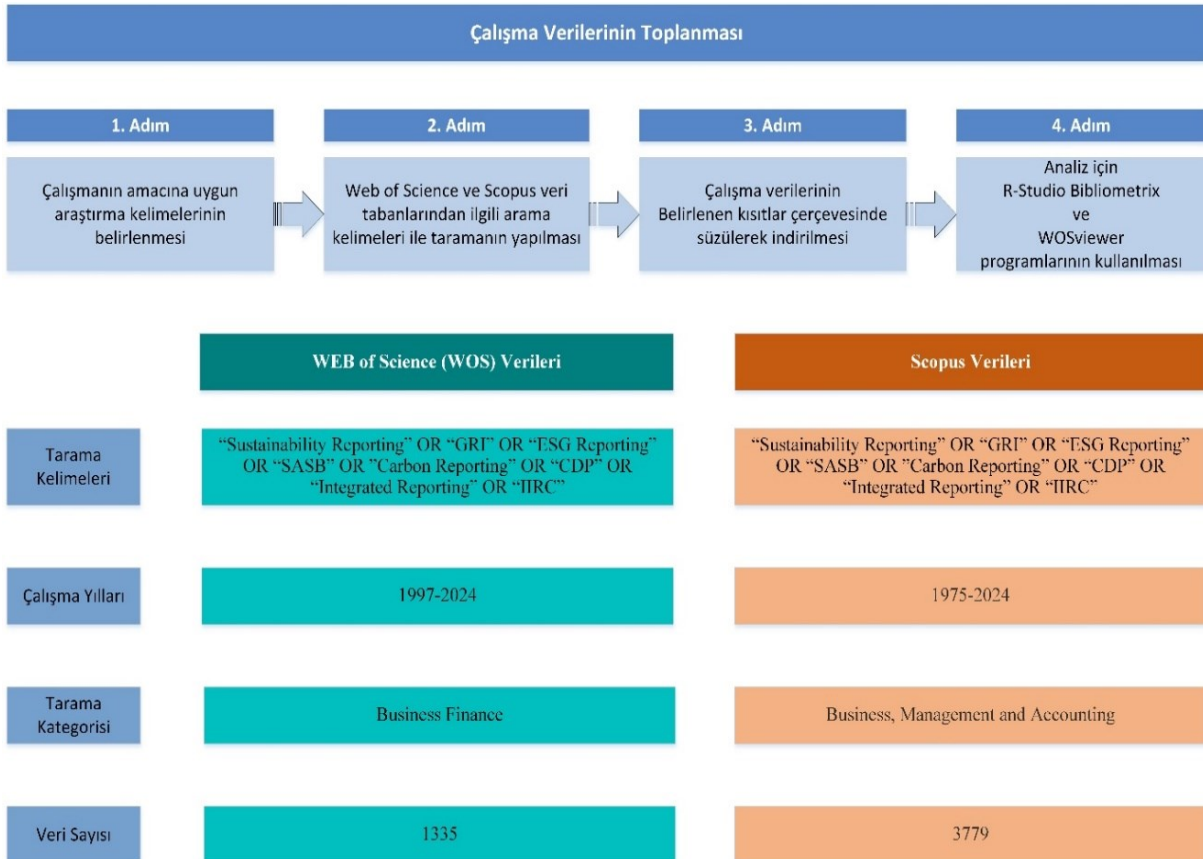
Bu çalışmada, Web of Science (WOS) ve Scopus veri tabanlarında yer alan “Sürdürülebilirlik Raporlaması”, “ESG Raporlaması”, “Karbon Raporlaması” ve “Entegre Raporlama” konularına ilişkin bilimsel yayınlar, bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bibliyometrik analiz, belirli bir bilim alanındaki akademik üretimin niceliksel olarak değerlendirilmesine olanak sağlayan ve o alanın evrimsel yapısını ortaya koyan bir yöntemdir. Bu yöntem aracılığıyla, literatürün geçmişten günümüze gelişim seyri analiz edilebilmekte; çalışmalar yazarlar, anahtar kelimeler, atıflar ve yayınladıkları dergiler gibi çeşitli parametreler üzerinden değerlendirilerek bilimsel ağ haritaları oluşturulabilmektedir (Güven, 2024, s. 477). Bibliyometrik analiz iki temel amaca hizmet eder: Bunlardan ilki, belirli bir bilim alanındaki çalışmaları performans analizi yoluyla değerlendirmek; diğeri ise literatürün yapısal haritasını oluşturarak bilimsel gelişim dinamiklerini görselleştirmektir. Bu bağlamda, alana yön veren ve literatür üzerinde yüksek etki düzeyine sahip çalışmaların belirlenmesi de mümkündür (Nurrahmawati ve Rachmatika, 2024, s. 57). Bibliyometrik analiz, akademik araştırmalarda öne çıkan eğilimlerin ve güncel konuların izlenmesini kolaylaştıran bir araçtır. Analiz sürecinde yalnızca tek bir veri tabanı kullanılabileceği gibi, birden fazla veri kaynağından elde edilen verilerin birlikte değerlendirilmesi de mümkündür (Acar Uğurlu ve

Özbingöl, 2024, s. 186–187). Bibliyometrik çalışmalarda genel olarak izlenen araştırma süreci; uygun verilerin tanımlanması, verilerin toplanması, işlenmesi ve analiz edilmesi ile elde edilen sonuçların yorumlanması aşamalarından oluşmaktadır (İrimuş, 2022, s. 215).

Bibliyometrik analiz için çok sayıda yazılım olsa da literatürde genellikle “R-Studio Bibliyometrik Paketi” ve “VOSviewer” paket programları kullanılmaktadır. Bu çalışmada her iki paket programından yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan veriler en kapsamlı iki veri tabanı olan Web of Science ve Scopus veri tabanlarından 01.02.2025 tarihinde ayrı ayrı elde edilmiştir.

Analiz süreci dört temel aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada, çalışmanın amacına uygun olarak sürdürülebilirlik ve raporlama temalı anahtar kelimeler belirlenmiştir. Çalışmada “Sürdürülebilirlik Raporlaması”, “ESG Raporlaması”, “Karbon Raporlaması” ve “Entegre Raporlama” konularına ilişkin bilimsel yayınlar, bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesi amaçlandığı için bu kelimelerin İngilizce karşılıkları ve kısaltmaları tarama kelimeleri olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda şu arama kelimeleri belirlenmiştir: "Sustainability Reporting" OR "GRI" OR "ESG Reporting" OR "SASB" OR "Carbon Reporting" OR "CDP" OR "Integrated Reporting" OR "IIRC". Belirlenen anahtar kelimeler, hem Web of Science (WOS) hem de Scopus veri tabanlarında aynı şekilde kullanılmıştır. İkinci aşamada, belirlenmiş olan anahtar kelimeler aracılığıyla WOS ve Scopus veri tabanlarında gerekli taramalar yapılmış ve araştırma verileri temin edilmiştir. Web of Science taramaları "Business Finance" kategorisi ile sınırlandırılmıştır. Scopus taramaları ise "Business, Management and Accounting" alanı kapsamında sınırlandırılmıştır. Böylece analiz, yalnızca işletme ve muhasebe disipliniyle doğrudan ilişkili akademik çalışmalar üzerinden yürütülmüştür. Üçüncü aşamada, elde edilen yayınlar bibliyometrik analiz için uygun veri formatında düzenlenmiştir. Bu süreçte, çalışma kapsamı dışında kalan, yinelenen ya da konu ile ilgisi bulunmayan kayıtlar elenerek veriler analize uygun hale getirilmiştir. Son aşamada ise elde edilen veriler, R-Studio Bibliyometrik Paketi ve VOSviewer yazılımları aracılığıyla analiz edilmiştir. R-Studio, bilimsel çalışmaların yapısal ve içerik temelli analizini gerçekleştirmek üzere analizde kullanılmıştır. VOSviewer yazılımı yardımıyla ise daha çok kavramsal haritalar ve görsel ilişki ağları oluşturulmuştur.

Şekil 1. Araştırma Modeli Tasarım Şeması

Araştırma verileri Şubat 2025'te indirilmesi nedeniyle saptamaları neden olmaması adına 2025 yılına ait veriler çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Çalışmada WOS veri tabanında "Business Finance" kategorisi seçilirken Scopus veri tabanında "Business, Management and Accounting" kategorisi seçilerek çalışma çerçevesi çizilmiştir. Tarama sonuçlarına göre Web of Science veri tabanında 1335, Scopus veri tabanında ise 3779 çalışma verisi elde edilmiş ve analizlerde kullanılmıştır.

5. ANALİZ VE BULGULAR

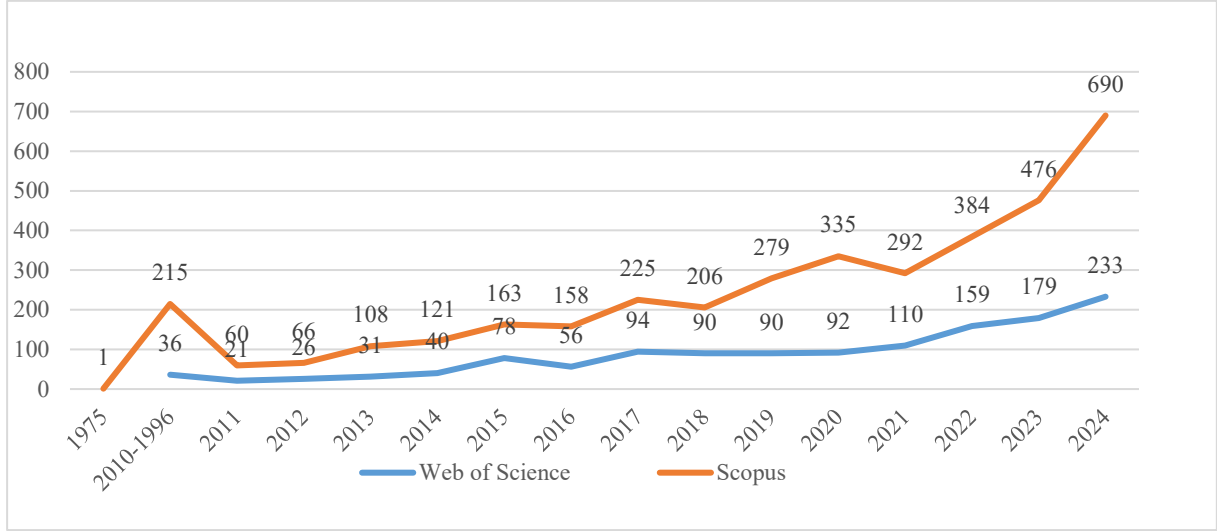
Web of Science (WOS) ve Scopus veri tabanlarından elde edilen akademik çalışmalara ilişkin özet bilgiler Tablo 2'de sunulmaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda, Scopus veri tabanındaki yayınların daha uzun bir zaman aralığını kapsadığı (1975 yılından itibaren) ve toplam yayın sayısı bakımından WOS'a kıyasla daha geniş bir literatür yelpazesi sunduğu görülmektedir. Çalışmaların yıllık büyüme oranı WOS'ta %22,37, Scopus'ta ise %14,27 olarak hesaplanmıştır. Bu durum, araştırma alanına yönelik akademik ilginin son yıllarda özellikle WOS kapsamındaki dergilerde daha hızlı bir artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. Her iki veri tabanında da yayınların ortalama yaşı birbirine oldukça yakın düzeydedir. Scopus'ta yer alan çalışmalarda yazar sayısı WOS'taki çalışmalara kıyasla daha fazla olmasına rağmen, uluslararası iş birliği bakımından WOS, %33,48 oranıyla öne çıkmaktadır. Her iki veri tabanında da en yaygın yayın türünün makale olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular çerçevesinde, Scopus'un daha geniş kapsamlı ve çeşitli yayın türlerine sahip olduğu; WOS'un ise uluslararası iş birliği ve güncel çalışmalar açısından daha dinamik bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Dolayısıyla, her iki veri tabanının birlikte kullanımı, ilgili araştırma alanının daha kapsamlı ve bütüncül bir şekilde analiz edilmesine olanak tanımaktadır.

Tablo 2. Araştırma Verileri Özet Bilgiler

Açıklamalar	Web of Science	Scopus	
Temel Bilgiler	Zaman Aralığı	1997:2024	1975:2024
	Çalışma Sayısı	1335	3779
	Yıllık Büyüme Oranı %	22,37	14,27
	Çalışmaların Ortalama Yaşı	5,43	5,83
	Ortalama Atıf Sayısı	32,18	34,79
Belge İçeriği	Anahtar Kelimeler (ID)	1306	2949
	Yazarın Anahtar Kelimeleri (DE)	2870	6419
Yazarlar	Yazarlar	2725	6625
	Tek Yazarlı Çalışmalardaki Yazar Sayısı	177	568
	Uluslararası Ortak Yazarlık Oranı %	33,48	28,1
Akademik Çalışmaların Türleri	Makale	1045	2865
	Kitap	3	63
	Kitap Bölümü	44	495
	Erken Erişim Makale	57	0
	Bildiriler	4	154
	Diğer Çalışma Türleri	182	202

Yıllara göre çalışma sayıları Şekil 2'de gösterilmiştir. Şekil 2 incelendiğinde her iki veri tabanında da en yüksek bilimsel üretim 2024 yılında yapıldığı görülmektedir. 2010'lu yıllar itibarıyla genel bir artış eğilimi olduğu görülse de özellikle 2020'den sonra belirgin bir şekilde arttığı görülmektedir. Scopus veri tabanında yer alan çalışmaların sayısı WOS'a göre her yıl daha fazla sayıdadır. 2010 yılı öncesinde yayın sayıları oldukça düşük seviyededir. 1996-2010 arasında WOS'ta 36, Scopus'ta 215 yayın yer almıştır.

Şekil 2. Yıllara Göre Çalışma Sayıları

Tablo 3'te performansı en yüksek 10 ülke ile birlikte Türkiye'ye ait bilimsel çalışma sayıları ve atıf bilgileri paylaşılmıştır.

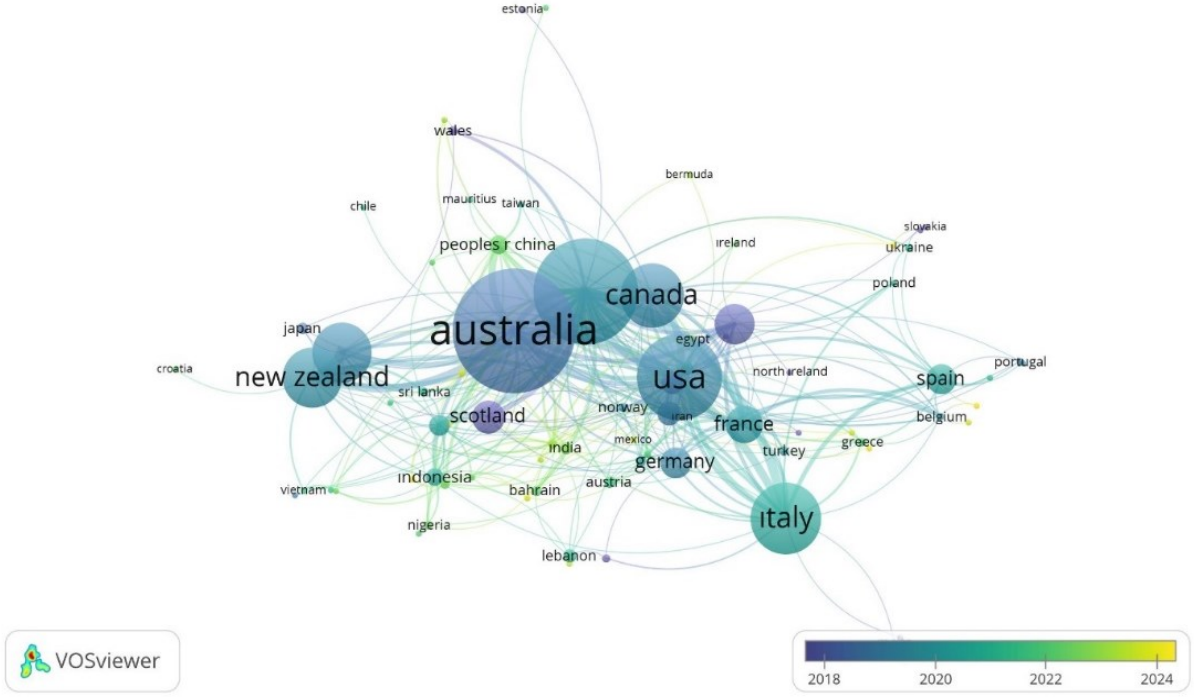
Tablo 3. Bilimsel Çalışma ve Atıfların Ülkelere Göre Dağılımı

Ülkeler	WOS				Ülkeler	SCOPUS			
	Belge Sayısı	Belge %	Atıf	Atıf %		Belge Sayısı	Belge %	Atıf	Atıf %
Avustralya	241	12%	12874	18%	İtalya	482	11%	17041	11%
İngiltere	199	10%	10134	14%	İngiltere	432	10%	27048	17%
İtalya	159	8%	5535	8%	ABD	423	9%	18686	12%
ABD	157	8%	7345	10%	Avustralya	404	9%	24422	15%
Yeni Zelanda	89	5%	4356	6%	Hindistan	232	5%	2890	2%
Güney Afrika	85	4%	4269	6%	İspanya	219	5%	11444	7%
İspanya	77	4%	1527	2%	Almanya	189	4%	9290	6%
Kanada	68	3%	4745	7%	Güney Afrika	172	4%	6113	4%
Malezya	67	3%	868	1%	Malezya	160	4%	3606	2%
Fransa	63	3%	2085	3%	Endonezya	159	4%	1749	1%
Türkiye	12	1%	281	0%	Türkiye	82	2%	1599	1%
Diğer	757	38%	16658	24%	Diğer	1564	35%	36862	23%
Toplam	1974	100%	70677	100%	Toplam	4518	100%	160750	100%

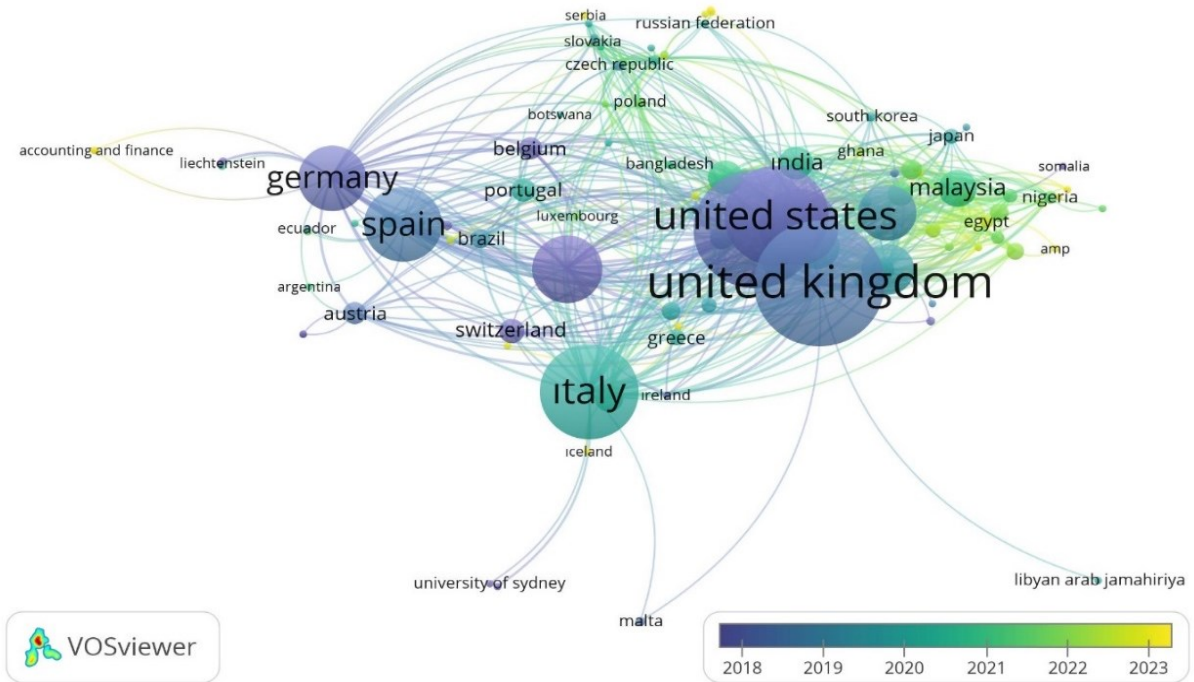
Tablo 3 incelendiğinde, Avustralya, Birleşik Krallık, İtalya ve Amerika Birleşik Devletleri'nin her iki veri tabanında da yüksek düzeyde bilimsel üretkenliğe sahip ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Hindistan, Malezya ve Endonezya gibi bazı Asya ülkeleri ise özellikle Scopus veri tabanında daha fazla sayıda yayına imza atmışlardır. Türkiye ise, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında her iki veri tabanında da görece düşük bir yayın sayısına sahiptir. Scopus veri tabanında, Web of Science'a kıyasla daha fazla yayın bulunsa da, Türkiye'nin bilimsel üretkenliği küresel ölçekte rekabetçi bir düzeyde değildir. Ülkelerin atıf performansları da bilimsel yayın performanslarıyla orantılı bir şekilde ilerlemektedir; en fazla atıf alan ülkeler, aynı zamanda en çok yayın üreten ülkelerdir. Öte yandan, her iki veri tabanında toplam belge sayısının, indirilen bireysel çalışma sayısından daha yüksek görünmesinin temel nedeni, farklı ülkelerden araştırmacıların ortak yürüttüğü bilimsel çalışmalardır. Uluslararası ortak yazarlık ile gerçekleştirilen bu iş birlikleri, tek bir çalışmanın birden fazla ülkenin yayın çıktısına dahil edilmesine neden olmakta ve bu durum toplam belge sayısında artış yaratmaktadır.

VOSviewer programı kullanılarak hazırlanan ülkelerin yayın sayıları ve bilimsel iş birliklerini gösteren görseller Şekil 3 ve Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 3. WOS - Ülkelerin Yayın Sayıları ve Bilimsel İşbirliği

Şekil 4. Scopus - Ülkelerin Yayın Sayıları ve Bilimsel İşbirliği

Şekil 3 ve Şekil 4'e göre yayın sayısı ile dairelerin büyüklüğü arasında doğru bir orantı vardır. Yayın sayısı en çok olan ülkeler daha büyük daireler içerisinde görülmektedir. Şekilde yer alan ülkeler arasındaki bağlantıyı gösteren çizgiler ülkeler arasındaki işbirliğini göstermektedir. Ortak yapılan çalışma sayısı arttıkça ülkeler arası bağlantı çizgilerinin yoğunluğu da artmaktadır. Her iki şekilden de anlaşıldığı üzere Avustralya, ABD, İngiltere ve İtalya daha merkez ülkeler konumundadırlar. Şekil 4'te görüldüğü üzere Hindistan, Malezya, Nijerya gibi Asya ülkeleri ise Scopus'ta daha çok bilimsel görünürlük kazanmışlardır.

“Sürdürülebilirlik Raporlaması”, “ESG Raporlaması”, “Karbon Raporlaması” ve “Entegre Raporlama” konularına ilişkin WOS veri tabanında 220 farklı kaynaktan 1335 bilimsel çalışma yer alırken Scopus'ta 972 farklı kaynaktan 3779 bilimsel çalışma yer almaktadır. Bütüncül bir gösterim sağlanabilmesi için her iki veri tabanından da en çok yayının yer aldığı ilk 10 kaynak Tablo 4'te verilmiştir. Ayrıca geri kalan kaynaklar tabloda yayın sayıları ve yüzdelik oranları toplam olarak verilmiştir.

Tablo 4. Çalışma Konusundaki Yayınların Yayın Yerlerine Göre Dağılımı

WOS			SCOPUS		
Kaynaklar	Yayın sayısı	%	Kaynaklar	Yayın sayısı	%
Sustainability Accounting Management And Policy Journal	133	10%	Journal of Cleaner Production	170	4%
Meditari Accountancy Research	126	9%	Corporate Social Responsibility and Environmental Management	140	4%
Accounting Auditing & Accountability Journal	89	7%	Sustainability Accounting, Management and Policy Journal	134	4%
Journal of Financial Reporting and Accounting	44	3%	Business Strategy and The Environment	122	3%
Journal of Applied Accounting Research	41	3%	Meditari Accountancy Research	121	3%
Accounting Forum	34	3%	Accounting, Auditing and Accountability Journal	86	2%
Indonesian Journal of Sustainability Accounting and Management	26	2%	CSR, Sustainability, Ethics and Governance	81	2%
Journal of Applied Corporate Finance	25	2%	Social Responsibility Journal	61	2%
Journal of Accounting and Organizational Change	22	2%	Journal of Business Ethics	60	2%
Accounting Research Journal	21	2%	Cogent Business and Management	51	1%
Diğer	774	58%	Diğer	2753	73%
Toplam	1335	100%	Toplam	3779	100%

WOS verilerine göre, “Sustainability Accounting Management and Policy Journal” ve “Meditari Accountancy Research” dergileri çalışma temasında yayımlanmış çalışmaların önemli bir kısmını barındırmaktadır. Scopus verilerinde ise “Journal of Cleaner Production” ilgili konularda en fazla çalışma yayımlanmış dergi olarak öne çıkmaktadır. İlk 10'da yer alan kaynaklar WOS'ta 561 yayın ile tüm çalışmaların %48'ini, Scopus'ta ise 1026 yayın ile %27'sini oluşturmaktadır. Her iki veri tabanında da ortak olarak öne çıkan dergiler arasında Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, Meditari Accountancy Research ve Accounting, Auditing & Accountability Journal yer almakta olup, bu dergiler sürdürülebilirlik ve muhasebe ilişkisini ele alan literatürün merkezinde konumlanmaktadır. Sonuç olarak, WOS veri tabanında belirli dergilerde daha yoğunlaşmış bir yayın eğilimi söz konusuysen, Scopus veri tabanı daha yaygın bir kaynak yelpazesi sunmakta ve literatürdeki disiplinlerarası çeşitliliğe işaret etmektedir.

Çalışma temasında yazılmış çalışmalar içinde WOS'ta 2775 yazar yer alırken Scopus'ta 6625 yazar bilimsel eser üretmiştir. Bu yazarlar içerisinde en üretken olanlarının 10'una ait bilgiler Tablo 5'te verilmiştir.

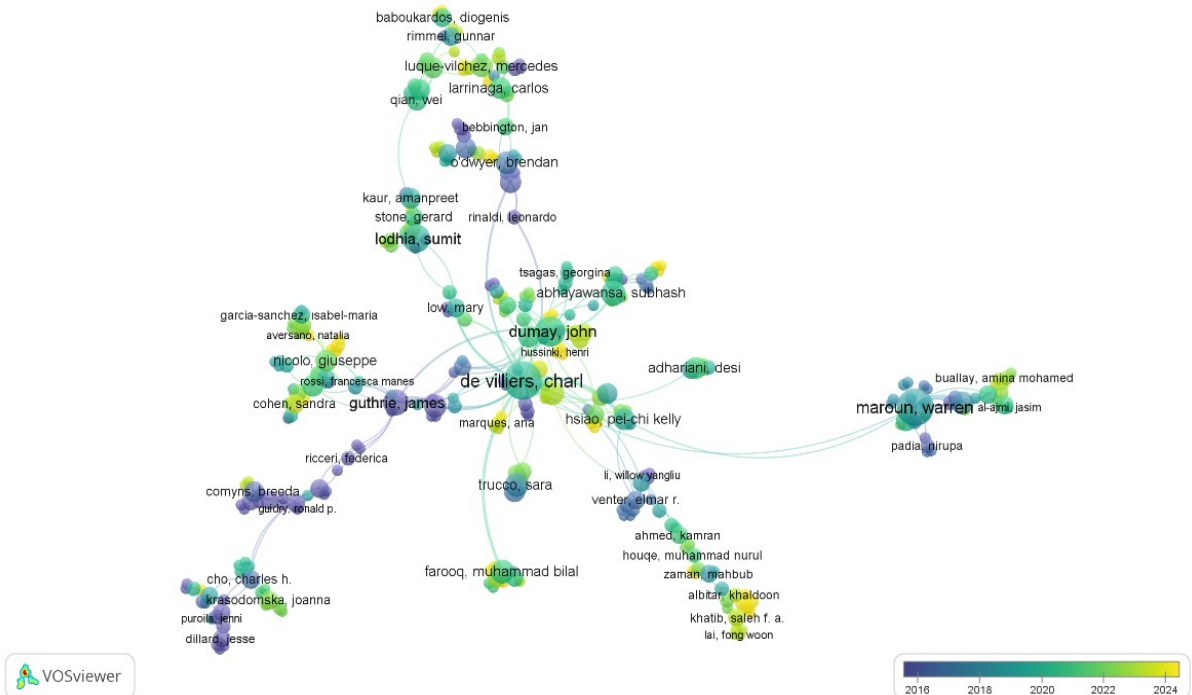
Tablo 5. Çalışma Konusundaki Yayınların Yazar Bilgileri

WOS		SCOPUS	
Yazarlar	Yayın Sayısı	Yazarlar	Yayın Sayısı
De Villiers C	29	Na Na	37
Maroun W	28	De Villiers C	36
Dumay J	15	Maroun W	35
Luo L	13	Dumay J	31
Lodhia S	12	Uyar A	24
Tang Q	12	Raimo N	23
Abdullah M	11	Vitolla F	23
Adams CA	11	García-Sánchez IM	22
Guthrie J	10	Kuzey C	21
Kuzey C	10	Adams CA	19

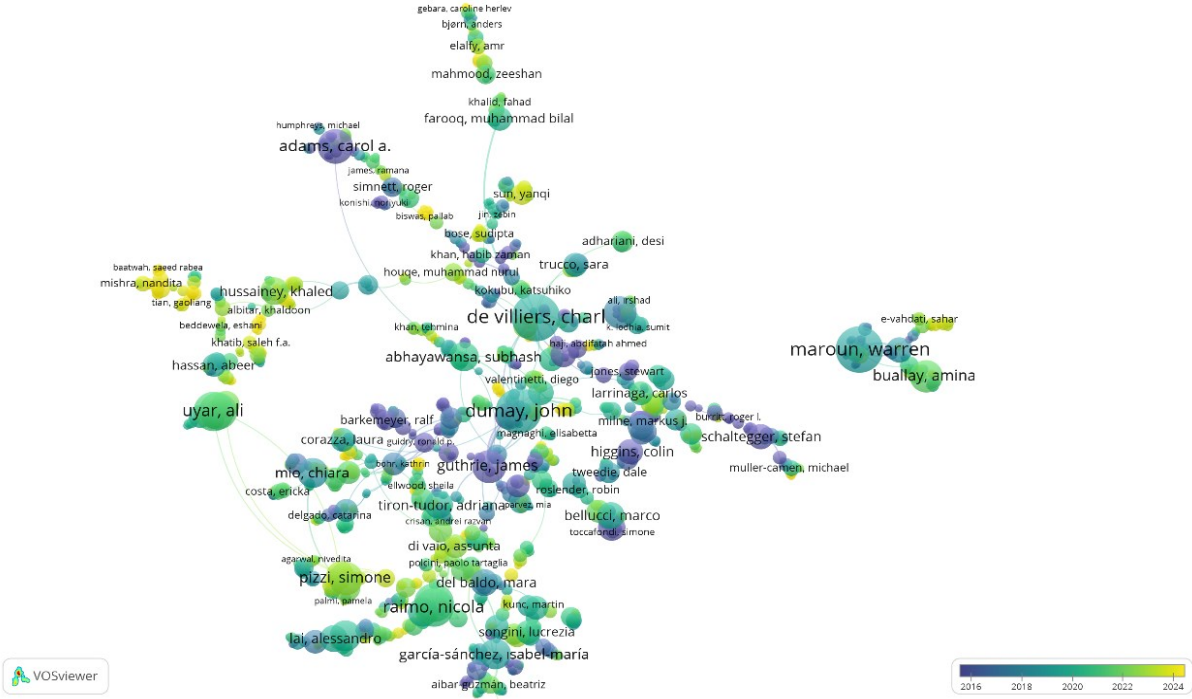
Tablo 5'te yer alan bilgilere göre her iki veri tabanında da en üretken yazarlar Auckland Üniversitesinde görev yapan Profesör Charl de Villiers, Witwatersrand Üniversitesinde görev yapan Profesör Warren Maroun, Macquarie Üniversitesinde görev yapan Profesör John Dumay'dır. Türkiye'den Funda Özçelik, Burcu Avcı Öztürk, Elif Güneren Genç, Başak Erdem, Serpil Kılıç Depren, Mustafa Tevfik Kartal ve Hasan Murat Ertuğrul gibi akademisyen ve uzmanların çalışmaları uluslararası veri tabanlarında yer almaktadır. Ancak yapılan değerlendirmelere göre, Türkiye kaynaklı yayın sayısı, diğer ülke araştırmacılarına kıyasla nispeten daha düşüktür. Bu durum, Türkiye'nin entegre raporlama ve sürdürülebilirlik gibi alanlardaki bilimsel görünürlüğünün artırılması gerektiğini göstermektedir.

Yazarlar arasındaki işbirliğini gösteren ağ haritası VOSviewer programında oluşturularak Şekil 5 ve Şekil 6'da verilmiştir. Şekil 5 WOS veri tabanından alınan bilimsel çalışmaların yazarları arasındaki işbirliği ağını göstermektedir. Şekil 6 ise Scopus'daki yazarların bilimsel işbirliği ağı verilmiştir.

Şekil 5. WOS Yazar İşbirliği Ağı

Şekil 6. Scopus Yazar İşbirliği Ağı

Şekil 5 ve Şekil 6'da verilen yazar işbirliği haritalarına göre her bir renkli daire yazarların ortak yazar oldukları çalışmanın varlığını göstermektedir. Dairelerin büyüklüğü ise yapılan yayın sayıları ile ilişkilidir. Daireler arasındaki bağlantı çizgileri ise ortak yazarlık ağını göstermektedir. Tablo 5'te verilen yazar ve yayın bilgileri ile bağlantılı olarak ilgili alanda en görünür çalışmalar De Villiers C, Maroun W., Dumay J., gibi yayın sayısı çok olan yazarlara aittir. Scopus veri tabanında yayın yapmış olan yazar sayısı WOS veri tabanında yayın yapan yazarlardan daha fazla olması nedeniyle görselde Scopus ağı daha karmaşık görünmektedir.

WOS veri tabanında çalışma konusunda en az bir bilimsel çalışma yayımlamış kurum sayısı 1207'dir. Scopus veri tabanında ise bu sayı 2980'dir. Bilimsel üretkenliği en yüksek olan 10 kurum sıralanarak Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Yapılan Çalışmaların Kurumlara Göre Dağılımı

WOS		SCOPUS	
Kurum Adı	Yayın Sayısı	Kurum Adı	Yayın Sayısı
University of Auckland	70	Macquarie University	74
Macquarie University	67	University of Pretoria	43
Bucharest University Econ Studies	61	University Teknologi Mara	37
University of Pretoria	59	University of The Witwatersrand	37
University of Witwatersrand	57	University of South Australia	34
University of South Australia	40	The University of Auckland	31
University of Sydney	37	University of Sfax	30
University of Durham	31	Ahlia University	29
Monash University	26	Deakin University	29
University of Newcastle	26	Universidad De Salamanca	29

Akademik çalışmaların kurumlara göre dağılımını gösteren Tablo 6'ya göre WOS'ta en fazla yayın yapmış olan kurum University of Auckland'dir. Scopus'ta ise 74 bilimsel çalışma ile Macquarie University ilk sırada yer almıştır. Macquarie University her iki veri tabanında da en üst sıralardadır. University of Pretoria ve University of

kurumlar arası işbirliğinde önemli rol oynamaktadırlar. Avustralya, Güney Afrika, Avrupa ve Asya'dan üniversiteler görselde yer alsalar da doğrudan çok fazla bağlantı ve ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 7'de en çok atıf alan ilk 10 çalışmaya ait yazar bilgisi ve toplam atıf sayısı verilmiştir.

Tablo 7. En Çok Atıf Alan Çalışmalar

WOS		SCOPUS	
Yazar	Atıflar	Yazar	Atıflar
Clarkson P.M. vd., (2008)	1823	Clarkson P.M. vd., (2008)	2110
Gray R. (2010)	690	Hahn R. ve Kühnen M. (2013)	996
Khan M. vd., (2016)	584	Milne M.J. ve Gray R. (2013)	812
Michelon G. vd., (2015)	555	Azapagic A. (2004)	780
Cho C.H. vd., (2015)	549	Hussain N. vd., (2018)	738
Plumlee M. vd., (2015)	502	Michelon G. vd., (2015)	636
De Villiers C. vd., (2014)	491	Ali W. vd., (2017)	634
Kolk A. vd., (2008)	460	Cho C.H. vd., (2015)	615
Boiral O. (2013)	445	Marquis C. vd., (2016)	611
Dumay J. vd., (2016)	432	Gamerschlag R. vd., (2011)	610

Tablo 7 incelendiğinde gönüllü raporlamaları konu edinerek yapılmış hangi çalışmaların daha etkili olduğunu görme imkanı vermektedir. Buna göre, Clarkson P.M. vd., "Revisiting The Relation Between Environmental Performance and Environmental Disclosure: An Empirical Analysis" adlı çalışmaları her iki veri tabanında da en yüksek atfı alan çalışma olarak ilk sırada yer almaktadır. WOS'ta 1823, Scopus'ta ise 2110 atıf almış görülmektedir. Atıf sayıları arasında farklar görünse de genel sıralamalar benzer görülmektedir. Yazarların çalışmalarının Scopus'ta genellikle daha fazla atıf aldığı görülmektedir. Bu durum Scopus'un daha geniş dergi havuzuna sahip olmasından kaynaklanabilir.

WOS veri tabanında ilgili konularda yapılmış çalışmalarda 1328 farklı anahtar kelime kullanılmıştır. Scopus veri tabanındaki çalışmalarda ise bu sayı 2949'dur. Tablo 8'de en sık tekrar eden anahtar kelimelerin ilk 10'u verilmiştir.

Tablo 8. Anahtar Kelime Sayıları

WOS		SCOPUS	
Anahtar Kelimeler	Sayısı	Anahtar Kelimeler	Sayısı
Performans	272	Sürdürülebilir Kalkınma	262
Kurumsal Sosyal Sorumluluk	259	Sürdürülebilirlik Raporlaması	142
Açıklama	225	Sürdürülebilirlik	94
Yönetim	221	Küresel Raporlama Girişimi	63
Belirleyiciler	201	Ekonomik ve Sosyal Etkiler	57
Sürdürülebilirlik	162	Paydaşlar	54
Bilgi	156	Kurumsal Sosyal Sorumluluk	53
Yönetişim	144	İklim Değişikliği	48
Meşruiyet	144	Sürdürülebilirlik Raporu	44
Kalite	140	Çevresel Yönetim	41

WOS'ta yer alan bilimsel çalışmalarda en sık kullanılan anahtar kelimeler daha genel kavramlar olduğu görülmektedir. Performans (272), Açıklama (225), Yönetim (221), Bilgi (156) gibi daha genel ifadeler kullanılmıştır. Scopus veri tabanında yer alan çalışmaların anahtar kelimeleri ise daha spesifik kavramlardır. Sürdürülebilir Kalkınma (262), Sürdürülebilirlik Raporlaması (142), Küresel Raporlama Girişimi (GRI) (63) gibi

Şekil 10'a göre ise mavi renkle temsil edilen alan sürdürülebilir kalkınma, sürdürülebilirlik raporlaması etrafında toplanmıştır. Kurumsal sürdürülebilirlik, çevresel etki, ekonomik ve sosyal etkiler, karar verme, finansal raporlama gibi konulara odaklanmaktadır. Kırmızı küme ise sürdürülebilirlik, kurumsal strateji, çevresel politikalar konularında yoğunlaşmaktadır. Yeşil ile gösterilen grup ise diğer iki gruba göre nispeten az tekrar eden anahtar kelimelerden oluşmaktadır. Bu grupta iklim değişikliği, karbon gibi anahtar kelimelerin kümelenmesi yer almaktadır.

6. SONUÇ

Bu çalışmada, gönüllü raporlama çerçeveleri ve standartları olarak kabul edilen “Sürdürülebilirlik Raporlaması”, “ESG Raporlaması”, “Karbon Raporlaması” ve “Entegre Raporlama” konularında yapılan akademik çalışmaların bibliyometrik analizi yapılmıştır. Web of Science ve Scopus veri tabanlarından elde edilen geniş veri setleri kullanılarak yapılan analizler ile ilgili çalışmalara ait entelektüel yapı ortaya konulmuştur. Çalışmada Web of Science veri tabanından indirilen 1335, Scopus veri tabanından indirilen 3779 bilimsel çalışmaya ait veriler kullanılmıştır. Bu verilerin görsel haritalanmasında “VOSviewer” ve “R-Studio Bibliyometrik Paketi” uygulamaları kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ülkeler, yayın yapılan dergiler, yazarlar, yazarların kurumları, atıflar ve anahtar kelimelere göre tablolara ve görsel sonuçlara yer verilmiştir.

Çalışmanın literatüre sunmuş olduğu en önemli katkı gönüllü raporlama çerçeveleri ve standartları konusunda yapılmış bilimsel çalışmalara ait entelektüel yapıyı ortaya koymasındadır. Çalışma literatürdeki benzer çalışmalardan farklı olarak entelektüel yapının ortaya koyulmasında daha kapsamlı bir yaklaşım sunmaktadır. Ayrıca Web of Science ve Scopus veri tabanlarının aynı anda kullanımı daha geniş bir veri seti oluşturmuştur. Bu bakımdan çalışma daha kapsamlı ele alınarak literatüre katkı sunmuştur.

Çalışmada Web of Science ve Scopus veri tabanlarına ait verilerin analiz sonuçlarına göre;

Scopus veri tabanında listelenen çalışma sayısı 3779, WOS'ta ise bu sayı 1335'tir. Aynı temalarda yazılmış çalışma sayısı Scopus'ta çok daha fazla olduğu görülmektedir. Bu bakımdan Scopus daha geniş bir yayın ağı sunmaktadır. 2010'lu yıllardan sonra ilgili konularda genel bir artış eğilimi yaşanmış olup her iki veri tabanında da en yüksek bilimsel üretim 2024 yılında yapılmıştır. Her iki veri tabanında da Avustralya, İngiltere, İtalya ve ABD'nin yüksek bilimsel üretkenliğe sahip ülkeler oldukları görülmektedir. Ülkelerin atıf performansında yayın sayıları ile doğru bir orantı görülmektedir. En çok atıf alan ülkeler yine en çok yayın yapan ülkelere aittir. Çalışmanın bu sonucu literatürde yer Özçelik ve Kaya (2024), Güven (2024), Nyantakyi vd. (2023), İrımış (2022), E-Vahdati ve Aripin (2023)'ün araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Asya ülkelerine ait çalışmaların Scopus veri tabanından daha yaygın olduğu tespit edilmiştir. Türkiye ise her iki veri tabanında da nispeten düşük yayın ve atıf sayılarına sahiptir. Yayın yapılan dergiler bakımından WOS'ta 220, Scopus'ta ise 972 farklı kaynak en az bir yayın yayımlamıştır. WOS'a göre, “Sustainability Accounting Management and Policy Journal” ve “Meditari Accountancy Research” dergileri önemli sayıda yayın yayımlayarak ön plana çıktıkları görülmektedir. Scopus'a göre ise “Journal of Cleaner Production” öne çıkmaktadır. Bu sonuçlar Thawani vd. (2024), Nurrahmawati ve Rachmatika (2024) çalışmalarının sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Scopus'ta çalışma sayısının büyüklüğüne bağlı olarak yazar sayısı da WOS'a göre daha fazladır. WOS'ta 2775 yazarın çalışması yer alırken Scopus'ta 6625 yazarın çalışması yer almıştır. Bilimsel üretkenlik ve atıf performanslarında her iki veri tabanında da ön plana çıkan yazarlar Profesör Charl de Villiers, Profesör Warren Maroun, Profesör John Dumay'dır. En üretken yazarlara ilişkin bulunan sonuçlar Güven (2024) ve Thawani vd. (2024)'ün sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Yazarların bağlı olduğu kurumlar bakımından WOS'ta 1207, Scopus'ta 2980 kurumdan en az bir yayın yapılmıştır. En yüksek bilimsel üretkenliği olan kurumlar University of Auckland, Macquarie University olduğu tespit edilmiştir. Anahtar kelimelere göre yapılan incelemeler de WOS'ta yer alan çalışmalara da 1328 farklı anahtar kelime yazarlar tarafından kullanılırken Scopus'ta 2949 farklı anahtar kelime kullanılmıştır. WOS'ta kullanılan anahtar kelimelerin daha genel kavramlar olduğu görülebilirken Scopus veri tabanında yer alan çalışmaların anahtar kelimeleri daha spesifik kavramlardan oluşmaktadır.

Bu çalışmada, sürdürülebilirlik raporlaması, ESG raporlaması, karbon raporlaması ve entegre raporlama konularında yapılmış çalışmalar Web of Science ve Scopus veri tabanlarından taranarak elde edilen veriler üzerinden analiz yapılmıştır. Bu çalışmanın en önemli kısıtı sadece bu iki veri tabanında yer alan çalışmalar ile sınırlı olmasıdır. Çalışmanın bir diğer kısıtı ise Web of Science'ta “Business Finance” kategorisi, Scopus'ta ise “Busines, Management and Accounting” kategorilerinde yer alan bilimsel yayınlar kullanılmıştır. Diğer kategorilerde yer alan çalışmalar gözardı edilmiştir. Çalışma verileri 01.02.2025 tarihinde indirilmesi nedeniyle 2025 yılına ait çalışmalar analizde

kullanılmaması bir diğer çalışma kısıtı olmuştur. Gelecekte yapılacak çalışmaların kapsamı genişletilerek ulusal ve uluslararası diğer veri tabanları kullanılarak karşılaştırılması ve analizi önerilmektedir.

YAZARIN BEYANI

Katkı Oranı Beyanı: Yazar, çalışmanın tümüne tek başına katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Etik Beyanı: Etik kurul belgesi gerektiren bir çalışma değildir.

DECLARATION OF THE AUTHOR

Declaration of Contribution Rate: The author contributes the study on his own

Declaration of Support and Thanksgiving: No support is taken from any institution or organization.

Declaration of Conflict: There is no potential conflict of interest in the study.

Declaration of Ethics: The study does not necessitate an approval of ethical committee.

KAYNAKÇA

- Acar Uğurlu, Y. ve Özbingöl, A. (2024). Sürdürülebilirlik raporlaması konusundaki makalelerin bibliyometrik analizi: Web of Science örneği. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 17(2), 179-208. <https://doi.org/10.29067/muvu.1420110>
- Agarwall, H. ve Samanta, S. (2023). Global research on integrated reporting: A bibliometric study. *European Economic Letters*, 13(3), 1402-1421.
- Aksoy, F. (2019). İşletmelerde sürdürülebilirlik raporlama çerçeveleri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(2), 324-346.
- Aluchna, M., Menkes, M. R. ve Kaminski, B. (2023). From talk to action: The effects of the non-financial reporting directive on ESG performance. *Meditari Accountancy Research*, 31(7), 1-25. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-12-2021-1530>
- Belkhir, L., Bernard, S. ve Abdelgadir, S. (2017). Does GRI reporting impact environmental sustainability? A cross-industry analysis of CO2 emissions performance between GRI-reporting and non-reporting companies. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 28(2), 138-155. <https://doi.org/10.1108/MEQ-10-2015-0191>
- Beşel, F. ve Yardımcıoğlu, F. (2017). Maliye Dergisi'nin bibliyometrik analizi: 2007-2016 dönemi. *Maliye Dergisi*, 172, 133-151.
- Bhasin, M. L. (2017). Integrated reporting: The future of corporate reporting. *International Journal of Management and Social Sciences Research (IJMSSR)*, 6(2), 17-31.
- Biehl, H., Bleibtreu, C. ve Stefani, U. (2024). The real effects of financial reporting: evidence and suggestions for future research. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 54, 1-27. <https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.2023.100594>
- Cohen, S., Kadach, I. ve Ormazabal, G. (2023). Institutional investors, climate disclosure, and carbon emissions. *Journal of Accounting and Economics*, 76, 1-35. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2023.101640>

- Crous, C., Battisti, E. ve Leonidou, E. (2022). Non-financial reporting and company financial performance: a systematic literature review and integrated framework. *EuroMed Journal of Business*, 17(4), 652-676. <https://doi.org/10.1108/EMJB-12-2020-0134>
- Demir, M. ve Min, M. (2019). Consistencies and discrepancies in corporate social responsibility reporting in the pharmaceutical industry. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 10(2), 333-364. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-03-2018-0094>
- Emir, S. ve Mirgen, Ç. (2022). Finansal olmayan raporlamaya yolculuk ve şirket performansının finansal olmayan raporlama üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi: BIST 50 şirketleri üzerine bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*(37), 35-54. <https://doi.org/10.18092/ulikidince.1055215>
- Eng, L. L., Fikru, M. ve Vichitsarawong, T. (2022). Comparing the informativeness of sustainability disclosures versus ESG disclosure ratings. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 13(2), 494-518. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-03-2021-0095>
- Ertan, Y. (2018). Türkiye'de sürdürülebilirlik raporlaması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 11(3), 463-478. <https://doi.org/10.29067/muvu.410926>
- Esmeray, A. (2022). Küresel risk ortamında değişen raporlama anlayışı: Finansal olmayan raporlama. Y. Aslan ve Ö. Özkan (Ed.) *Muhasebe, finans ve denetim alanlarında yenilikçi yaklaşımlar* içinde (s. 9-32). Efe Yayınevi.
- E-Vahdati, S. ve Aripin, N. (2023). A review of Global Reporting Initiative (GRI) research with sustainability reporting: 1999-2020 dataset. *Revista De Contabilidad Spanish Accounting Review*, 26(2), 274-290. <https://doi.org/10.6018/rcsar.468261>
- Güneş, M. ve Yalçın, N. (2022). Finansal olmayan raporlamanın AB direktifi kapsamında incelenmesi: BİST kurumsal yönetim endeksi işletmeleri üzerine bir araştırma. *Mali Çözüm*, 32(170), 111-148.
- Güven, B. (2024). Entegre raporlama üzerine bibliyometrik bir inceleme. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 16(31), 474-487. <https://doi.org/10.20990/kilisiibfakademik.1431657>
- Hahn, R. ve Lülfs, R. (2014). Legitimizing negative aspects in GRI-oriented sustainability reporting: A qualitative analysis of corporate disclosure strategies. *J Bus Ethics*, 123, 401-420. <https://doi.org/10.1007/s10551-013-1801-4>
- Hatunoğlu, Z. ve Kılıç, M. (2023). Finansal olmayan raporlama ve bir uygulama. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 4370.
- Hellmann, A., Scagnelli, S. D., Ang, L. ve Sood, S. (2024). Exploring impression management through eye-tracking: a study on the influence of photographs in financial reporting. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 44, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.jbef.2024.100987>
- İrımış, R. M. (2022). Non-financial reporting: A bibliometric review of the past decade. *The Annals of the University of Oradea. Economic Sciences TOM XXXI, 1*, 213-221.
- Isaksson, R. ve Steimle, U. (2009). What does GRI-reporting tell us about corporate sustainability?. *The TQM Journal*, 21(2), 168-181. <https://doi.org/10.1108/17542730910938155>
- Kılıç, M. ve Kuzey, C. (2018). Determinants of forward-looking disclosures in integrated reporting. *Managerial Auditing Journal*, 33(1), 115-144. <https://doi.org/10.1108/MAJ-12-2016-1498>

- Lee, K. W. ve Yeo, G. H.-H. (2016). The association between integrated reporting and firm valuation. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 47, 1221-1250. <https://doi.org/10.1007/s11156-015-0536-y>
- Luo, L. ve Tang, Q. (2023). The real effects of ESG reporting and GRI standards on carbon mitigation: international evidence. *Business Strategy and The Environment*, 32(6), 2985-3000. <https://doi.org/10.1002/bse.3281>
- Mougenot, B. ve Doussoulin, J. P. (2024). A bibliometric analysis of the Global Reporting Initiative (GRI): global trends in developed and developing countries. *Environment, Development and Sustainability*, 26, 6543-6560. <https://doi.org/10.1007/s10668-023-02974-y>
- Nurrahmawati, A. ve Rachmatika, B. F. (2024). Carbon emission disclosure and financial performance: a bibliometric analysis. *Mimbar Pendidikan: Jurnal Indonesia untuk Kajian Pendidikan*, 9(2), 54-71. <https://doi.org/10.17509/mimbardik.v9i2.75163>
- Nyantakyi, G., Sarpong, F. A., Sarfo, P. A., Ogochukwu, N. U. ve Coleman, W. (2023). A boost for performance or a sense of corporate social responsibility? A bibliometric analysis on sustainability reporting and firm performance research (2000-2022). *Cogent Business & Management*, 10(2), 1-23. <https://doi.org/10.1080/23311975.2023.2220513>
- Öktem, B. ve Karabınar, S. (2022). SASB raporu yayınlayan şirketlerin finansal başarısızlıkları ile sürdürülebilirlik raporları arasındaki ilişkinin analizi. *İstanbul İktisat Dergisi*, 72(2), 823-845. <https://doi.org/10.26650/ISTJECON2021-1051041>
- Öktem, B. ve Öktem, R. (2022). Sürdürülebilirlik raporlamasının kapsamında değerlendirilmesi: Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 44(2), 283-302.
- Özçelik, H. ve Kaya, İ. (2024). Entegre raporlama ile ilgili Web of Science veri tabanında yayımlanmış makalelerin bibliyometrik analizi. *Mali Çözüm*, 34(183), 705-723.
- Öztürk, S. (2019). Geleceğin kurumsal raporlama yaklaşımı olarak entegre raporlama: Garanti Bankası örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 81, 1-20. <https://doi.org/10.25095/mufad.510443>
- Pamukçu, F. (2011). Finansal raporlama ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflıkta kurumsal yönetimin önemi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 133-148.
- Pasko, O., Chen, F., Oriekhova, A., Brychko, A. ve Shalyhina, I. (2021). Mapping the literature on sustainability reporting: a bibliometric analysis grounded in Scopus and Web of Science Core Collection. *European Journal of Sustainable Development*, 10(1), 303-322. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2021.v10n1p303>
- Pistoni, A., Songini, L. ve Bavagnoli, F. (2018). Integrated reporting quality: An empirical analysis. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 25(4), 489-507. <https://doi.org/10.1002/csr.1474>
- Saban, M., Küçüker, H. ve Küçüker, M. (2017). Kurumsal sürdürülebilirlik ile ilgili raporlama çerçeveleri ve sürdürülebilir raporlamada muhasebenin rolü. *İşletme Bilimi Dergisi*, 5(1), 101-115.
- Setiawan, D., Santoso, A., Asriharsari, A., Brahmana, R. K. ve Cafer, A. H. (2025). What do we know about carbon disclosure? A bibliometric analysis. *Cogent Social Sciences*, 11(1), 1-28. <https://doi.org/10.1080/23311886.2025.2453899>
- Stolowy, H. ve Paugam, L. (2018). The expansion of non- financial reporting: an exploratory study. *Accounting and Business Research*, 48(5), 525-548. <https://doi.org/10.1080/00014788.2018.1470141>

- Sultanoğlu, B. ve Özerhan, Y. (2020). İklim değişikliği raporlaması: Türkiye'deki işletmelerin gönüllü Karbon Saydamlık Projesi (CDP) açıklamaları. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 22 (Özel Sayı), 176-194. <https://doi.org/10.31460/mbdd.643332>
- Süel, E., Köroğlu, M. ve Sabuncu, T. B. (2012). *CDP Türkiye-en iyi uygulamalar kitapçığı*. https://research.sabanciuniv.edu/id/eprint/18931/1/CDP_Turkiye_-_En_ iyi_Uygulamalar_Kitapcigi.pdf adresinden 10 Mart 2025 tarihinde alınmıştır.
- Thawani, B., Panigrahi, T. ve Bhatia, M. (2024). Eleven years of integrated reporting: A bibliometric analysis. *International Journal of Disclosure and Governance*, 21, 666-684. <https://doi.org/10.1057/s41310-024-00229-4>
- Topcu, M. K. ve Korkmaz, G. (2015). Entegre raporlama: Kavramsal bir inceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(1), 1-22.
- Villiers, C., Torre, M. ve Molinari, M. (2022). The Global Reporting Initiative's (GRI) past, present and future: critical reflections and a research agenda on sustainability reporting (standard-setting). *Pacific Accounting Review*, 34(5), 728-747. <https://doi.org/10.1108/PAR-02-2022-0034>
- Yang, S. S., Huang, J.-W., Chen, H.-Y. ve Tsay, M.-H. (2025). Detecting corporate esg performance: The role of ESG materiality in corporate financial performance and risks. *North American Journal of Economics and Finance*, 76, 1-20. <https://doi.org/10.1016/j.najef.2025.102370>
- Yükçü, S. ve Kaplanoğlu, E. (2016). Sürdürülebilir kalkınmada finansal olmayan raporlamanın önemi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 18(Özel Sayı-1), 63-101.
- Yüksel, F., Kayalı, C. ve Kayalı, N. (2018). Sürdürülebilirlik raporlaması ve XBRL. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 110-131. <https://doi.org/10.29067/muvu.340775>